

Schoolwerkplan

de regenboog
Freinetschool

Schooljaar 2022-2023

HOOFDSTUK 1 : DE SCHOOLCULTUUR

1. VISIE

- 1.1. De Regenboog als school van het GO!
- 1.2. De Regenboog als school van Scholengroep Fluxus
- 1.3. De Regenboog als freinetschool
  - 1.3.1. Wie was Célestin Freinet en waar staat hij voor?
  - 1.3.2. De pedagogische invarianten van Célestin Freinet
  - 1.3.3. De traditionele freinettechnieken
  - 1.3.4. De actuele freinettechnieken
- 1.4. Onze visie

HOOFDSTUK 2 : DE SCHOOLORGANISATIE

A. ADMINISTRATIEF

1. HET LESTIJDENPAKKET

2. GROEPERINGSVORMEN

- 2.1. Vaste groeperingsvormen
  - 2.1.1. Kleuteronderwijs
  - 2.1.2. Lager onderwijs
- 2.2. Variabele groeperingsvormen

3. COMMUNICATIE EN DE SAMENWERKINGSSTRUCTUREN

- 3.1. Freinetschool De Regenboog als coöperatieve school
- 3.2. Interne samenwerking
  - 3.2.1. Directie
  - 3.2.2. Directie – leerkrachten
  - 3.2.3. Leerkrachten – leerkrachten
  - 3.2.4. Integratie derde kleuterklas en eerste leerjaar
  - 3.2.5. Directie – kinderen
  - 3.2.6. Leerkrachten – kinderen
  - 3.2.7. Leerkrachten – leermeesters
  - 3.2.8. Leerkrachten – leerkracht lichamelijke opvoeding
  - 3.2.9. Leerkrachten – leerkrachten secundair onderwijs
  - 3.2.10. Leerkrachten – ouders
  - 3.2.11. Het schoolreglement
  - 3.2.12. Onthaalbrochure voor nieuwe leerkrachten
- 3.3. Externe samenwerkingsstructuren
  - 3.3.1. School – CLB
  - 3.3.2. School – ondersteuningsnetwerk NOA
  - 3.3.3. School – PBD – Departement Onderwijs – Inspectie
  - 3.3.4. School – Stad Turnhout
  - 3.3.5. School – omgeving
  - 3.3.6. School – andere scholen

- 3.3.6.1. Samenwerking scholen Fluxus
- 3.3.6.2. Samenwerking freinetscholen Fluxus
- 3.3.6.3. Samenwerking netwerk freinetscholen GO!
- 3.3.7. Voor- en naschoolse opvang
- 3.3.8. Integratie zesde leerjaar met het secundaire onderwijs
- 3.4. Het schoolreglement
- 3.5. Onthaalbrochure voor nieuwe leerkrachten, vervangingen en interim

4. HET ORGANIGRAM

- 4.1. Het schoolteam
- 4.2. De schoolraad
- 4.3. Het basiscomité

B. PEDAGOGISCH

1. ONTWIKKELINGSDOELEN EN EINDTERMEN

- 1.1. Ontwikkelingsdoelen
- 1.2. Eindtermen
- 1.3. Vakoverschrijdende eindtermen
  - 1.3.1. Leren leren
  - 1.3.2. Sociale vaardigheden
  - 1.3.3. ICT-beleid
- 1.4. Talenbeleid
- 1.5. Gezondheidsbeleid
- 1.6. Verkeer
- 1.7. Milieuzorg op school

2. DE CONCRETE UITWERKING VAN DE FREINETTECHNIKEN

- 2.1. Vrije expressie
- 2.2. Communicatietechnieken
- 2.3. Technieken voor milieu-analyse
- 2.4. Individualisatietechnieken
- 2.5. Technieken voor de organisatie van het gemeenschapsleven

HOOFDSTUK 3 : DE EVALUATIE EN RAPPORTAGE

1. OP LEERLINGNIVEAU

- 1.1. De beeldvorming
- 1.2. De evaluatiemiddelen
- 1.3. De externe instanties
- 1.4. De rapportage
- 1.5. Het rapport

2. OP LEERKRACHTENNIVEAU

- 2.1. Functiebeschrijving
- 2.2. Functioneringsgesprek
- 2.3. Evaluatiegesprek

3. OP SCHOOLNIVEAU

- 3.1. Inschrijvingsbeleid
- 3.2. Evaluatievergadering
- 3.3. Outputbeleid

4. SAMENVATTING

HOOFDSTUK 4 : DE ORGANISATIE VAN DE BEGELEIDING

1. VISIE OP ZORG

2. ZORG OP SCHOOLNIVEAU

3. ZORG OP LEERKRACHTENNIVEAU

4. ZORG OP LEERLINGENNIVEAU

- 4.1. De vier stappen
- 4.2. De ouderbetrokkenheid

5. HET NASCHOLINGSBELEID

1. DE SCHOOLCULTUUR

De visie die wij als schoolteam hebben op onderwijs, opvoeding en vorming vinden wij terug in de Freinetvisie en ons Pedagogische Project van het GO! Onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap (PPGO). GO! Freinetschool De Regenboog behoort daarbij ook, samen met 65 andere scholen, tot Scholengroep Fluxus (voormalige scholengroep Kempen en scholengroep Kla4). Ook hier vertrekken wij van een gezamenlijk gedragen visie. Op basis van bovenstaande visieteksten hebben we onze eigen schoolvisie gemaakt.

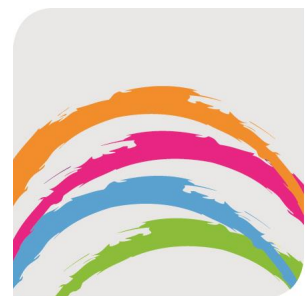
Onze eigen visie is ons eerste vertrekpunt om andere schoolgebonden visies op onderwijs te voeden.

Een tweede vertrekpunt hierbij is dat we een consensus bij het leerkrachtenteam gevormd hebben rond belangrijke waarden op onze school.

Onderzoekshouding
Verantwoordelijkheid
Motivatie Leren
Gelijkwaardigheid
Empathie Ecologie
Respect
Duurzaamheid
Diversiteit
Zelfontwikkeling
Autonomie
Creativiteit
Democratischwerk
Samenwerken

Met deze waarden in ons achterhoofd denken we na over, voeren we gezonde discussies en komen we tot fijne gedragen visies, weten we waar we naartoe willen en sturen we bij waar nodig is.

* Dit alles zijn documenten die steeds in ontwikkeling zijn. Ze zijn gedragen door het ganse schoolteam om daarbij steeds kritisch de volledigheid van de onderwerpen in vraag te stellen om zo bij te dragen tot onze krachtige schoolwerking.

1. VISIE

1.1. De Regenboog als school van het GO!

Het GO! voedt op tot actief burgerschap door respect, oprechtheid, gelijkwaardigheid, openheid, engagement en betrokkenheid te bewerkstelligen.

Het PPGO! staat voor een dynamisch mens- en maatschappijbeeld. Het PPGO! beoogt gelijke kansen bij de maximale ontplooiing en vorming van persoonlijkheden. Daarbij streven we ernaar dat wie in het GO! gevormd en ontwikkeld is de volgende eigenschappen heeft:

- kijkt met een open geest, zonder vooroordelen, en toont belangstelling en respect voor ieders mening en bestaande verschillen;
- toont zich authentiek en integer in het samenleven met anderen, door eerlijk en respectvol uit te komen voor eigen ideeën en overtuigingen;
- huldigt de gelijkwaardigheid van mensen en de emancipatie van elk individu niet enkel als principe, maar spant zich ook in om ze te verwezenlijken;
- is betrokken bij de sociale werkelijkheid, dat wil zeggen: eerbiedigt de universele rechten van de mens en zijn fundamentele vrijheden en draagt bij tot hun realisatie; • handelt volgens democratische waarden en instellingen;
- verzet zich tegen maatschappelijke ongelijkheden en zet zich in voor sociale rechtvaardigheid.
- is mondig en kritisch en kan ideeën helder, genuanceerd en respectvol uiten;
- is bereid om een leven lang en levensbreed te leren.

Met het PPGO! wil het GO! elk individu gelijke kansen bieden om zich te ontwikkelen. Wij gaan daarbij niet uit van een vaste standaard maar spelen in op verschillen; lerenden krijgen pedagogische, didactische en sociaal-emotionele ondersteuning afgestemd op de eigen talenten, mogelijkheden en behoeften.

Het PPGO! streeft de totale ontplooiing van de persoon na via het verwerven van kennis en inzicht en het ontwikkelen van vaardigheden en attitudes. Bijzondere aandacht gaat daarbij naar het ontwikkelen van een open geest, een kritische en creatieve houding ten aanzien van mens, natuur en samenleving, en actief burgerschap.

Elke mens is uniek, alle mensen zijn gelijkwaardig. In iedere onderwijs- en opvoedings situatie moeten de individuele mogelijkheden van elke lerende tot hun recht komen. Iedereen heeft recht op gelijke ontwikkelingskansen.

Rekening houden met eigen mogelijkheden en interesses wil enerzijds zeggen dat beperkingen en contextgebonden achterstanden worden gemilderd of weggewerkt door aangepaste ondersteuning. Anderzijds worden kinderen, jongeren en volwassenen ook maximaal uitgedaagd en geprikkeld in hun specifieke talenten. Het GO! tracht met andere woorden bij alle lerenden maximale ontwikkeling, leerwinst en welbevinden te bereiken.

De aandacht voor gelijke kansen toont hoe in ons opvoedingsproject de vorming van lerenden onlosmakelijk verbonden is met het veranderen van de samenleving. Die complexe samenhang tussen individu en samenleving heeft twee componenten:

- Enerzijds bereidt het GO! lerenden voor op het samenleven. Door in te zetten op voorgenoemde waarden wil het GO! mee bouwen aan de samenleving van de toekomst: een vrije democratie met actieve burgers waarin het samenleven centraal staat. Dit is slechts haalbaar als de vorming van het individu voldoende breed is, met aandacht voor zowel wetenschappelijke en technologische, sociaal-culturele als ethische componenten in een gezond evenwicht. Door die brede vorming leren kinderen, jongeren en volwassenen het doel en de zin van hun handelen inzien; het stelt hen in staat om zich kritisch op te stellen tegenover zichzelf en het maatschappelijke gebeuren en in vrijheid verantwoordelijkheid te dragen.
- Anderzijds positioneert het GO! zich met zijn pedagogisch project in de samenleving. Het universele recht op onderwijs veronderstelt dat de samenleving in maximale ontplooiings- en participatiekansen voorziet voor elk individu, volgens zijn of haar mogelijkheden. Dit recht is voor het GO! onlosmakelijk verbonden met het nastreven van gelijke kansen en het tegengaan van maatschappelijke uitsluiting. Door te focussen op wat mensen verbindt en kinderen, jongeren en volwassenen te leren samenleven over de grenzen van verschillen heen maken we van de school een betekenisvolle leer- en leefomgeving die bijdraagt tot een meer rechtvaardige samenleving.

Samen leren samenleven: neutraliteit als uitgangspunt voor actief burgerschap

Het GO! heeft de grondwettelijke opdracht om neutraal onderwijs aan te bieden. Dat betekent dat de filosofische, ideologische en levensbeschouwelijke opvattingen van de lerenden en hun ouders geëerbiedigd worden. Neutraliteit betekent niet dat individuen neutraal of kleurloos zijn maar wel dat we uitgaan van een diversiteit aan levensbeschouwelijke perspectieven. Het GO! engageert zich tot neutraliteit en creëert daartoe een leer- en leefomgeving die uitgaat van de gelijkwaardigheid van levensbeschouwelijke overtuigingen, zonder de ene of andere overtuiging als richtinggevend naar voren te schuiven.

De waarden die het GO! ondersteunt, bieden de zekerheid van een kader van neutraliteit dat noodzakelijk is om een dialoog tussen verschillende levensbeschouwingen op voet van gelijkwaardigheid mogelijk te maken: vrijheid, gelijkheid en solidariteit; gelijkwaardigheid van de seksen; scheiding van kerk en staat; vrijheid van gedachte en geweten van allen, waarbij elke persoon vrij is om een bepaalde levensbeschouwelijke overtuiging aan te nemen.

Het GO! creëert voor de lerenden de mogelijkheden om hun eigen individuele persoonlijkheid te ontwikkelen, hun eigen keuzes te leren maken en vormt hen als burgers in een democratische samenleving. Neutraliteit is daarbij als volgt gedefinieerd:

- lerenden de waarden bijbrengen die eigen en gemeenschappelijk zijn aan onze democratische samenleving en rechtsstaat;
- lerenden beschermen tegen elke vorm van druk die hen zou verhinderen om eigen keuzes te maken;
- actief optreden tegen vormen van discriminatie of uitsluiting op basis van geslacht, geaardheid, etniciteit, overtuiging en andere kenmerken;
- geen enkel onderwerp bij voorbaat uitsluiten van behandeling tijdens de lessen of van wetenschappelijke en pedagogische vraagstelling, om zo de openheid voor de diversiteit van visies in de samenleving te waarborgen.

Actief burgerschap wordt op de eerste plaats gekenmerkt door een actief pluralistische basishouding en de verwachting van wederkerigheid. Het GO! stelt het samen leren samenleven als een kernopdracht voorop, en benadrukt daarmee dat alle mensen in onze samenleving over bestaande verschillen heen met elkaar verbonden zijn door gemeenschappelijke grondrechten en democratische basiswaarden.

Onze school volgt de zes kernwaarden van het GO! onderwijs.

Respect

Op onze school is geen plaats voor onverdraagzaamheid en elk kind heeft recht op een eigen mening. We proberen de kinderen respectvol met elkaar en hun omgeving te leren omgaan door tijd te maken om hierover te praten en naar elkaar te luisteren. Ook de basishouding van de leerkrachten speelt hierin een belangrijke rol.

Gelijkwaardigheid

Ongeacht ras, geloofsovertuiging, uiterlijk, afkomst ... Iedereen krijgt op onze school gelijke kansen, zodat iedereen zich kan ontwikkelen om uit te groeien tot een unieke persoon met een gezonde dosis zelfvertrouwen. Iedereen is anders en heeft zijn of haar kwaliteiten, maar is evenveel waard!

Oprechtheid/eerlijkheid

Op onze school proberen we direct en open te communiceren met leerlingen en ouders maar moedigen leerlingen eveneens aan om dit onderling ook te doen. Ook binnen het schoolteam vinden we deze waarde belangrijk zodat er een hechte band kan gecreëerd worden.

Openheid

We staan open voor andere meningen en culturen en zorgen ervoor dat alles bespreekbaar gehouden wordt. We waarderen diversiteit en streven ernaar dat iedereen kan deelnemen aan het schoolgebeuren.

Betrokkenheid

We trachten de betrokkenheid van de kinderen hoog te houden bij wat er in de klas gebeurt, maar zeker ook bij wat er in hun omgeving plaatsvindt of wat via de media de klas binnenkomt. Praatrondes zijn hier weer een essentiële schakel. Door basisdemocratie hoog in het vaandel te dragen bij bijvoorbeeld het samenstellen van de kinderraad, de besluiten van de klasraad en de kinderraad en de keuze van de onderzoeken wordt de betrokkenheid bij het 'leren' en 'samen leven' verhoogd en leren de kinderen de waarde van democratie ook in levende lijve kennen en waarderen.

Engagement

Leerlingen, (groot)ouders, leerkrachten en andere medewerkers voelen zich graag betrokken bij onze school en zetten zich daar actief voor in. Dit zorgt voor verbondenheid en op deze manier kunnen we samen school maken. Binnen het participatief klimaat van onze school wordt iedereen ook aangemoedigd om zelf initiatief te nemen en verantwoordelijkheid te nemen.

1.2. De Regenboog als school van Scholengroep Fluxus

Scholengroep Fluxus maakt, met het PPGO als uitgangspunt, de ontwikkeling van de lerenden tot gekwalificeerde, zelfstandige, kritische, creatieve en ondernemende persoonlijkheden tot haar maatschappelijke opdracht. Om dit te bereiken, werkt ze een sterke onderwijsvisie uit. Wie nadenkt over 'goed onderwijs' in zijn onderwijsnet, scholengroep, school of groep zal uiteindelijk altijd antwoorden moeten vinden op deze twee kernvragen: wat moeten de lerenden leren en hoe laten we hen het best leren?

Wat?

De keuzes die gemaakt worden binnen het "WAT-luik" zijn voor scholengroep Fluxus helder en evident. Als onderdeel van het GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap engageert de scholengroep zich om in al zijn instellingen de leerplannen van het GO! te implementeren en voor kinderen van het buitengewoon onderwijs onderdelen ervan op maat. Elk leerplan van het GO! steunt immers op volgende pijlers:

- de eindtermen en ontwikkelingsdoelen (dus wat de overheid de scholen opdraagt);
- het eigen pedagogisch project van het GO!, m.a.w. onze algemene waarden-gebonden streefdoelen;
- de brede maatschappelijke consensus rond het belang van het bezitten van 21st century skills (= vaardigheden die nu al - en zeker in de toekomst - essentieel zijn om maatschappelijk te kunnen functioneren, gelukkig te zijn, verder te kunnen leren en te functioneren in een job).

Elke school of instelling binnen scholengroep Fluxus kan uiteraard, binnen de vastgelegde inhoudelijke doelen, eigen *accenten* leggen.

Heel belangrijk binnen dit "wat"-luik is de aandacht voor de monitoring (het opvolgen) en de analyse van de resultaten van de lerenden. Leren onze lerenden wel wat ze moeten leren? Kennen en kunnen ze wat we van hen verwachten? Het opvolgen van de leerresultaten, het vergelijken ervan met andere gelijkaardige leergroepen, de grondige analyse en het terugkoppelen van de resultaten naar de (toekomstige) praktijk is een bijzonder sterk aandachtspunt binnen de scholengroep. Zo zullen bij interne beleidsbesprekingen en leerlinggebonden besprekingen, resultaten van de lerenden STEEDS het uitgangspunt zijn.

Hoe?

Waar scholengroep Fluxus echt een verschil kan en wil maken met andere onderwijsverstrekkers, is binnen het “HOE”-luik. Daar hebben we drie goede redenen voor:

- Op het vlak van algemene aanpak en didactiek is er pedagogische vrijheid, met andere woorden de overheid legt niets op en scholen maken hierbij zelf (lieft zeer bewuste) keuzes.
- De manier waarop leerlingen leren (en hierbij begeleid worden) heeft een rechtstreekse invloed op wat ze leren. Een goede didactische aanpak garandeert immers betere resultaten. Sterk inzetten op didactiek loont altijd.
- De manier waarop lerenden leren is dikwijls ook een doel op zich: door veelvuldig te “leren om goed te leren” bijvoorbeeld kan je je hele leven, ook buiten het onderwijs, zelfstandig aan de slag.

We hebben binnen dit brede “hoe”-luik twee heel duidelijke accenten gekozen:

1. We gaan in de komende jaren (verder) sterk inzetten op zelfgestuurd leren.
2. We willen de leerbegeleiding overal optimaliseren (leerbegeleiding = de manier waarop we lerenden begeleiden bij hun leren, in het bijzonder zij die zich moeilijker, anders of soms sneller ontwikkelen).

Hieronder verklaren en verduidelijken we deze twee keuzes, die aansluiten bij het PPGO en ondersteund worden met wetenschappelijk onderzoek en veel succesvolle praktijken in binnen- en buitenland.

Scholengroep Fluxus werkt op alle onderwijsniveaus aan een krachtige ontwikkeling van het zelfgestuurd leren.

Zelfgestuurd leren is absoluut geen rage of modeverschijnsel. Kiezen voor zelfgestuurd leren is kiezen voor een leervorm die lerenden, veelal kinderen, oneindig beter voorbereidt op het leven nu en morgen. We hebben immers steeds minder ‘parate kennis’ en ‘uitvoeringsvaardigheden’ nodig, maar zullen ons leven lang, privé- en werkgerelateerd, moeten leren om snel en in kleine groepen zelfstandig problemen op te lossen, antwoorden te zoeken op allerlei vragen en uitdagingen.

Ga de taakomschrijvingen en profielen na die in de meeste jobaanbiedingen staan: men vraagt steevast naar mensen die samenwerkend en zelfstandig kunnen opereren, een lerende houding hebben, zelfstandig problemen kunnen oplossen, de juiste werkattitudes bezitten en flexibel kunnen omgaan met veranderende uitdagingen en werkomgevingen. Dat zelfstandig en zelfgestuurd leren, zo broodnodig om vandaag en morgen te kunnen functioneren, leer je maar op één manier: door het *veelvuldig* en *bewust* toe te passen tijdens je schooltijd. Daarom is het belangrijk voldoende tijd uit te trekken opdat alle lerenden zelfgestuurd aan de slag KUNNEN gaan en dit ook LEREN (“leren leren”). Dus, zelfgestuurd leren in scholengroep Fluxus heeft niks te maken met “laat de lerenden maar zelf tot leren komen”, maar wel met “breng ze zo veel mogelijk in situaties waarbij ze hun leren in handen moeten nemen, help ze hierbij, en zorg dat ze er veel uit leren”.

Zelfgestuurd leren wordt soms verward met zelfstandig leren, maar we hebben het hier wel degelijk over zelfsturing, een hogere vorm van zelfstandigheid. Waaruit bestaat zelfgestuurd leren dan, en wat zijn de elementen of bouwstenen ervan? We spreken van zelfgestuurd leren als een activiteit van lerenden die volgende elementen bevat:

Actief-creatief
 Betekenisvol
 Sociaal
 Zelfontdekkend
 Zelfregulerend
 Zelfreflecterend

Al deze bouwstenen moeten aanwezig zijn om van een volwaardige zelfgestuurde activiteit te spreken, maar het spreekt vanzelf dat het expliciet werken aan aparte bouwstenen een sterke manier is om zelfgestuurd leren geleidelijk te implementeren.

Actief-creatief

De opdracht nodigt uit tot activiteit (liefst ook fysische, maar zeker mentale activiteit) waarbij men niet anders kan dan creatief aan de slag te gaan. Op voorhand ligt het hele leerproces immers niet vast. Je kiest voor de inzichtelijke weg. Men moet vragen beantwoorden als:

Hoe los ik dit op?

Hoe zorg ik voor de nodige informatie?

Hoe gaan we samenwerken?

Hoe gaan we dit samenvatten/presenteren/delen?

Gesloten opdrachten sluiten die creativiteit meestal uit. Zelfsturende activiteiten vertrekken dus haast altijd van open of half open opdrachten, die een expliciete, aangehouden fysieke en/of mentale activiteit vereisen en dikwijls geen eensluidende oplossing hebben.

Betekenisvol

Zelfsturing houdt in dat lerenden zelf tot nieuwe kennis, inzichten of vaardigheden komen. Dat zal niet gebeuren als er geen motivatie aan de grondslag ligt. Die motivatie zal meestal in de opdracht zelf liggen: word ik hiermee uitgedaagd, ben ik er iets mee om dit te weten, te leren, te ontdekken? Gaat het resultaat van mijn/ons werk voor iets gebruikt worden?

Leerlingen moeten zo dikwijls dingen doen op school "omdat het in de leerboeken staat", "omdat het bij het curriculum hoort", maar zelfsturende opdrachten vereisen zoveel eigen inbreng dat het niet zal werken als de opdracht op zich geen betekenis voor de leerling heeft. Die betekenis kan te maken hebben met relevantie (een maatschappelijk probleem mee "oplossen", een probleem in onze school/groep...),

met het doel van de opdracht (het resultaat zal gedeeld worden met anderen, gepresenteerd, deel uitmaken van een groter geheel...) of omdat het nuttig is voor eigen gebruik (ik kan dit gebruiken om iets anders te doen, om een verzameling aan te vullen, om straks andere dingen te kunnen doen, in mijn verdere leerproces,...).

Sociaal

Het is vooral de bedoeling dat lerenden leren om samen aan opdrachten te werken en samen tot leerervaringen te komen. Dat is op zich niet zo gemakkelijk. Samen werken, samen leren, van mekaar leren... dat moet men leren. Zelfgestuurde activiteiten zullen dus steeds een sociaal karakter hebben (werken in duo, in groepen, complementair en supplementair, ervaringen delen, kennis delen) en de leraren zullen dat sociaal aspect ook als een doel op zich moeten beschouwen: ze zullen met de lerenden stilstaan bij de voordelen van sociaal leren, de moeilijkheden van samenwerken en hoe die aan te pakken. Door opdrachten zo te formuleren dat samen werken en samen leren soms noodzakelijk zijn, helpen we deze vaardigheden bij de lerenden te ontwikkelen en benadrukken we de juiste attitude.

Zelfontdekkend

Het leren zal het resultaat zijn van een 'zoektocht' waarbij men via een onderzoek, een experiment, een zoekopdracht, een discussie... vragen probeert te beantwoorden, ervaringen opdoet, een vaardigheid ontwikkelt.

Bij instructief leren zal de leraar het resultaat en de stappen naar het leren zelf bepalen, de leerlingen stapje voor stapje vooruitbrengen en zelf zorgen voor de nodige informatie.

Bij zelfgestuurd leren zal het de lerende zelf zijn die de tussenstappen organiseert, de informatie opzoekt en het resultaat bereikt. De leraar opereert hierbij niet in zijn rol van instructeur, maar van coach. Hij zorgt er voor dat niemand aan zijn lot wordt overgelaten, dat kinderen van mekaar kunnen leren, geeft waar nodig tussenstappen en oplossingsmogelijkheden mee, moedigt aan en stuurt bij, geeft tijd en ruimte voor moeizaam zoeken en zelfs vergissingen.

Zelfreflecterend

Zelfgestuurd leren houdt ook in dat de lerenden leren reflecteren op hun eigen (groeps)werk.

Eenzijds zullen ze reflecteren over het product dat ze bereikt hebben.

Is dit correct?

Beantwoordt het aan de vooropgestelde doelen?

Beantwoordt het aan de vooropgestelde criteria?

Dit gaat uiterst moeilijk zijn als de lerenden niet beschikken over referenties. Wat betekent immers een juiste oplossing, een goed werk, een correcte presentatie, een correcte handeling, enz. als niet op voorhand bepaalde standaarden zijn vastgelegd? Bij zelfgestuurd leren is het dus essentieel dat bij aanvang de doelen expliciet worden meegegeven (of afgesproken), alsook de criteria waaraan de oplossingen moeten voldoen.

Anderzijds leren de lerenden reflecteren over het proces:

Hoe ging het opzoeken?

Waar had ik problemen mee?

Hoe ging de samenwerking?
Wat moet ik nog leren en wat kan ik al goed?
Enz.

Dikwijls moeten lerenden aangemoedigd worden om aan procesevaluatie te doen. Een belangrijke taak dus voor de leraar-coach. Soms is dat reflectieproces een samengaan van zelfreflectie, reflectie van de groep, reflectie van de leraar. Reflectiemomenten worden vast ingebouwd in elke zelfgestuurde taak.

Zelfregulerend

Dit is de kern van zelfgestuurd leren. De bedoeling van zelfgestuurd leren is immers altijd dubbel: iets inhoudelijks leren, zeer zeker (kennis, inzicht, vaardigheid), maar evenzeer leren hoe te leren. Het heeft een cognitief en een metacognitief aspect. Metacognitie verwijst naar het kunnen formuleren van leerdoelen, het kunnen opmaken van een planning om deze leerdoelen te bereiken, het kunnen organiseren van het leerproces in functie van deze doelen, het zichzelf kunnen bijsturen tijdens het leerproces, het kunnen nagaan in hoeverre de vooropgestelde leerdoelen bereikt zijn en zichzelf kunnen evalueren.

Zelfreflectie en zelfregulering vloeien dus in mekaar (kan ik het? hoe kan ik het beter doen?).

Het vastleggen van deze leeraspecten (dit heb ik nu geleerd over mezelf, over het aanpakken van dit soort taken, over het leren op zich) is een vast (kern)onderdeel van een zelfgestuurde taak.

Scholengroep Fluxus werkt aan een goede ondersteuning van de lerenden, maximaal rekening houdend met hun talenten, welbevinden, mogelijkheden en leerstijlen.

Wat de didactische aanpak ook is, leraar- of leerlinggestuurd, de bedoeling is dat elke leerling zoveel mogelijk aangesproken wordt op zijn mogelijkheden, leerstijlen en talenten en ondersteund wordt in zijn leren. Het houdt in dat leraren dicht bij de lerenden staan, zodat ze hun noden leren detecteren en in hun aanpak rekening houden met die (verschillende) noden. Ze doen dit ook voor leerlingen die sneller leren, anders leren of moeilijk leren.

Het M-decreet en de maatregelen die uit dat decreet vloeien creëren een nieuwe situatie met nieuwe uitdagingen: leerlingen worden niet zo gemakkelijk meer doorverwezen naar het buitengewoon onderwijs, er worden schooloverstijgende ondersteuningsteams ingeschakeld, GON wordt afgebouwd... Diversiteit neemt toe, binnen klasgroepen ontstaan grotere verschillen.

Die evolutie heeft gevolgen voor zowel het school- en scholengroepbeleid rond leerlingenzorg in het algemeen en leerbegeleiding in het bijzonder, maar ook voor de praktijk van de individuele leraar. De scholengroep wil de scholen en de individuele leraren ondersteunen in die complexe opdracht.

Drie vormen van ondersteuning door de scholengroep

De coördinatie van de bovenschoolse ondersteuning, o.m. door het mee professionaliseren en aansturen van de ondersteuningsteams.

*De samenwerking buitengewoon - gewoon onderwijs intensiveren en verbeteren
Het ondersteunen van het schoolbeleid rond leerbegeleiding. We zijn er immers van overtuigd dat een goede zorgaanpak begint bij een sterke en gedragen schoolvisie op leerbegeleiding. De structuren die opgezet worden, de procedures die men zal hanteren en de concrete ondersteuningspraktijk moeten vanuit deze visie ontstaan. Vandaar dat we de komende jaren als scholengroep sterk gaan inzetten op de *actualisering voor elke instelling van het beleid inzake leerbegeleiding.**

De zes basisprincipes van een schoolbeleid rond leerbegeleiding

1. Er is een duidelijk beeld op de (steeds veranderende) beginsituatie. Men brengt resultaten in kaart, men volgt de lerenden in hun ontwikkeling, men heeft zicht op (veranderende) leerlingen- en ouderkenmerken en externe factoren. Daarom verdient de *verzameling van data* op school een permanente aandacht.
2. Er is een sterk gedragen *visie* op leerbegeleiding die steunt op volgende drie pijlers:
In de eerste plaats inzetten op krachtige preventie. Leerbegeleiding gaat steeds om een combinatie van preventie en remediëring, maar de hoofdaandacht moet gaan naar een goede basispreventie, wat inhoudt dat de dagelijkse didactische aanpak van de leraar gericht is op het snel detecteren van problemen en snel handelen om verdere problemen te voorkomen.
Een schoolvisie op differentiëren. De didactische aanpak zal uitgaan van differentiatie. We willen echter af van het model waarbij differentiëren een individuele keuze van de leraar is en pleiten voor een schoolvisie op differentiëren.
De uitgangspunten van handelingsgericht werken (HGW) als leidraad voor de praktijk. De visie en methodiek van handelingsgericht werken (waarnemen, begrijpen, plannen en realiseren), kan de school helpen om haar interne werking van leerbegeleiding te optimaliseren. Het HGW biedt een gezamenlijk kader voor wie betrokken is bij de zorg (en dus ook de leerbegeleiding) op school: de leden van het schoolteam (directeur, leraar, zorgcoördinator, leerbegeleiders, kernteam, enz.), het CLB als partner van de school en de eventuele andere schoolexternen.
3. De organisatie van de leerbegeleiding is geënt op een duidelijk *zorgcontinuüm*.
Voor het uittekenen van een werkbaar en schoolspecifieke zorgstructuur baseert de school zich op het denkkader “Continuüm van zorg”. De beschrijving van dit zorgcontinuüm geeft handvatten voor de school om op een kwaliteitsvolle manier deze zorg uit te bouwen. Het continuüm houdt vier fases van zorg in: brede basiszorg, verhoogde zorg, uitbreiding van zorg en zorg op maat.
4. De organisatie van de leerbegeleiding wordt ondersteund door het werken met een zorgteam, een heldere beslismethodiek en duidelijkheid over structuren, afspraken, rollen en taken. De klasleraar staat centraal in de leerbegeleiding. We willen af van modellen waarbij de ondersteuning van moeilijk lerende kinderen wordt “doorgeschoven”. De basisbegeleiding gebeurt door de klasleraar en hij werkt

hiervoor *samen* met externe ondersteuners. Die werken klasondersteunend en slechts bij uitzondering apart.

5. De school werkt goed samen met het CLB.
De gezamenlijke doelstellingen moeten geënt zijn op de noden van de leerlingen en de leraren en zijn gericht op het versterken van de brede basiszorg, de verhoogde zorg en/of de uitbreiding van zorg. Naast het leerlinggebonden aanbod heeft het centrum immers de opdracht de school te ondersteunen in de uitbouw van haar zorgbeleid.
6. Leerbegeleiding is voorwerp van kwaliteitszorg. Het ondersteunen van het leren leren van de leerlingen kan veel resultaten opleveren doordat de leerkrachten bewust omgaan met leerbegeleiding in de groep en de ondersteunende diensten effectief werk leveren. Iedereen neemt hierbij zijn rol op binnen het zorgcontinuüm (brede basiszorg, verhoogde zorg, uitbreiding van zorg en zorg op maat). Daarom reflecteren de individuele leerkracht, groepen van leerkrachten, het zorgteam (of het multidisciplinair team voor BuO) en/of de hele school over het effect van de inspanningen van de leerbegeleiding. Dit reflectieproces is een essentieel deel van een kwaliteitsvolle werking waarbij geborgd wordt, wat goede resultaten oplevert en bijgestuurd wordt waar dit nodig is.

De visie van onze scholengroep rond hoe kinderen leren zit al in grote mate ingebed in onze Freinetwerking. We blijven hierin wel evolueren.

1.3. De Regenboog als Freinetschool

In onze visie op kinderen, opvoeding en onderwijs laten we ons inspireren door de opvattingen van Célestin Freinet.

1.3.1. Wie was Célestin Freinet en waar staat hij voor?

Célestin Freinet (1896 – 1966)

Freinet's strijdbaarheid en pedagogisch denken vinden vooral hun oorsprong in:

- De rijkdom en vrijheid van zijn kinderjaren in het boerendorpje Gars, dat geïsoleerd ligt tussen hellingen van de Zuid-Franse Alpes-Maritimes;
- Zijn eigen schooltijd die met één woord is samen te vatten: verveling;
- Een verblijf van enkele jaren in militaire sanatoria, als gevolg van een ernstige verwonding in de eerste wereldoorlog. Daar komt hij bijna alleen 'de arbeidersklasse' tegen.

In z'n eerste baan in Bar-sur-Loup (1921) wordt Freinet geconfronteerd met een enorm gebrek aan leermiddelen en weinig gemotiveerde leerlingen. Steeds vaker gaat hij met zijn groep de natuur in en op bezoek bij de werkplaatsjes in en rond het dorp. Zijn leerlingen vragen van alles over wat ze om zich heen zien en nemen veel materiaal mee terug naar school. Ze praten met elkaar over hun ervaringen, doen onderzoek, maken albums met verslagen en tekeningen. Die laten ze elkaar lezen, ze lezen ze voor en praten er weer met elkaar over, waarbij maître Freinet vragen stelt, uitlegt en extra informatie geeft. Hij vat ook samen en schrijft dat op het bord. Als dorpsonderwijzer helpt hij met het invullen van formulieren. Hij praat met arbeiders over de prijzen van allerlei producten en helpt bij het stichten van coöperaties. Freinet hoopt hen op die manier minder afhankelijk te maken van landeigenaren. Dat de school leerlingen bewust moet maken van hun (toekomstige) plaats in de maatschappij, wordt hem steeds duidelijker.

Op zijn speurtocht naar verbeteringen herontdekt hij klassiekers van onder meer Rabelais, Rousseau en Pestalozzi en oriënteert zich op eigentijdse vernieuwingen. Door de Zwitser Ferrière maakt hij kennis met tal van experimenten van het nieuwe onderwijs wereldwijd. Behalve dat hij veel leest, reist hij ook door Europa om collega's te ontmoeten. In Duitsland is hij onder de indruk van de ideeën van Lietz en Reddie en bezoekt de experimentele nieuwe school in Hamburg. In 1923 woont hij in Zwitserland voor het eerst een congres bij van *The New Education Fellowship*. Op NEF-congressen ontmoet hij tal van gedreven onderwijsvernieuwers. Freinet haalt uit alles wat hij tegenkomt het goede voor eigen gebruik, geregeld met een andere toepassing. Zo ziet hij in Rusland de kracht van communicatie per muurkrant, die hij goed kan gebruiken als het klassikale uitdrukingsmiddel voor wensen, kritiek of felicitaties van kinderen.

Intussen legt hij ook nog met succes het examen af voor docent Frans. Hij ziet af van een loopbaan aan een middelbare school. De sfeer op zijn schooltje spreekt hem meer aan dan de formelere sfeer in het voortgezet onderwijs. In 1926 trouwt hij met onderwijzeres Elise Lagier-Bruno. Ze zal zich ontwikkelen tot meer dan alleen levensgezellin en klankbord. Ze ondersteunt en stimuleert Freinet, vervangt hem bij zijn vele taken, corrigeert en kritiseert hem in klare taal wanneer zij dat nodig vindt.

Freinet komt op zijn voortdurende zoektocht ook een drukpersje tegen. De geschreven ervaringen van de kinderen kunnen daarmee bewaard en verspreid worden. Teksten van de leerlingen bieden nu gelegenheid voor lees- en taalonderwijs. Dit versterkt zijn idee dat de methodes de school uit moeten. De onderwerpen in schoolboekjes lijken niet op wat in z'n eigen dorp aan de orde is.

Methodes, geschreven in schooltaal voor de gemiddelde leerling, houden weinig rekening met verschillen tussen leerlingen. De manier waarop de auteurs informatie in technische deelaspecten uiteenrafelen, meestal gericht op invullen en naschrijven, strookt niet met de wijze waarop je in alledaagse situaties kennis verwerft.

Over zijn drukperservaringen schrijft hij in vakbladen: *Geen methodeboekjes, geen lesjes meer*. Hij schrijft het boek *De drukpers op school*, en hij maakt circulaire voor onderwijzers die meer willen weten. Reacties van collega's op zijn schrijfwerk zijn het begin van briefwisselingen. Ervaringen uit klassenpraktijken worden uitgewisseld. In 1927 komen 41 leerkrachten van dit netwerk voor het eerst op een vakbondcongres in Tours bij elkaar. Voor onderlinge hulp richten ze *de CEL* op, een coöperatie die zich vooral bezig houdt met het ontwikkelen en fabriceren van hulpmiddelen, drukmaterialen, werkkaarten en een cinematheek. Ook leerlingen gaan corresponderen en verbreden zo hun kennis op allerlei gebied. Freinet begint het kindertijdschrift *La Gerbe* (Het Boeket) met daarin bijdragen van alle corresponderende groepen. Wanneer je anders werkt, heb je ook andere hulpmiddelen nodig. Voor uitwisseling van praktijken en informatie over allerlei vernieuwingen geven ze het tijdschrift *l'Imprimerie l'Ecole* uit. Serieuze aandacht voor het werk van kinderen, aandacht voor uitwisseling en efficiënte onderlinge hulp en zorg voor effectieve hulpmiddelen zijn en blijven sterke punten van de freinetpedagogie.

Al doende ontwikkelen ze stukje bij beetje en in contact met elkaar technieken om deze manier van werken richting te geven en te systematiseren. Ze maken de eigen teksten, onderzoekjes en verslagen steeds meer tot spil van hun onderwijs. Uitgaan van activiteiten van de kinderen betekent dat leerlingen eigenaar worden van hun leerproces en de start van het werk minder bij de onderwijzer ligt.

In 1928 verhuizen Freinet en Elise naar Saint-Paul de Vence. Daar waagt hij het om van de burgemeester meerdere malen te verlangen dat de vloer en het sanitair in de school gerepareerd moeten worden. Ook in Saint-Paul helpt hij weer ouders bij de totstandkoming van arbeiders- en boerencoöperaties. Dit valt niet goed bij de regenten.

In 1932 is er een groot congres van pedagogen in Nice: *Opvoeding in relatie met de sociale ontwikkeling*. Veel buitenlandse deelnemers maken van de gelegenheid gebruik om Freinet's school te bezoeken. Hij laat hen zien waar nu precies de problemen van een onderwijzer op een volksschool zitten. De Rus Roubakin houdt een rede over het schoolsysteem in het Rusland van na de revolutie. Dit is voor de burgemeester de stok om mee te slaan. Er ontstaat een 'school'strijd, die steeds gewelddadiger wordt. Dit haalt de landelijke pers, er wordt een actiecomité pro Freinet opgericht en hij ontvangt steun vanuit heel Frankrijk.

De meeste onderwijsinspecteurs oordelen gunstig over het onderwijs dat ze in 'freinetgroepen' tegenkomen. Toch wordt Freinet op bevel van de prefect overgeplaatst, *in het belang van het openbaar onderwijs*.

Vanaf 1934 bouwt hij met hulp van kameraden een eigen school bij Vence. Dat wordt een proeftuin voor nieuwe werkwijzen, waar hij iedere vorm van indoctrinatie verwerpt.

Direct na de bevrijding is het klimaat voor veranderingen gunstig en groeit het aantal aanhangers van de freinetpedagogie sterk. In 1948 richtten ze het *Institut Coopératif de l'Ecole Moderne* (ICEM) op en in 1957 de internationale beweging FIMEM. Alle activiteiten voor de ontwikkeling en het verspreiding van de ideeën worden door deze organisaties gebundeld. Freinetwerkers spreken met opzet liever over Ecole Moderne dan over Ecole Nouvelle. Een nieuwe school (nieuw leren) suggereert dat het oude dient te verdwijnen, terwijl het onderwijs voortdurend kritisch bij de tijd moet blijven. Freinetonderwijs is voortdurend in beweging om zelf mee de nieuwe tijd te kunnen maken.

Naast het werk voor zijn school, voor de CEL en voor de beweging reist Freinet door heel Frankrijk om te overleggen, collega's te ondersteunen en lezingen te verzorgen. Hij blijft over de pedagogie en de technieken schrijven en publiceren. Ook neemt hij geregeld stelling in actuele politieke en onderwijspolitieke kwesties. De suggesties aan vakbonden en regering

bespreekt hij steeds in het tijdschrift van de beweging *Educateur* om collega's van argumenten te voorzien bij hun eigen discussies.

Na zijn dood blijft het ledenaantal van De Freinetbeweging toenemen. Het zoeken naar verbeteringen en nieuwe toepassingen van de opvoedkundige en onderwijskundige technieken gaat onverminderd door, voortbouwend op wat er tot nu toe al bereikt is.

1.3.2. De pedagogische invarianten van Célestin Freinet

Freinet zelf legde zijn ideeën vast in wat hij 'invarianten' noemde. 'Invariant' is wiskundejargon en betekent : een onveranderd blijvende grootheid. Invarianten zijn dus onveranderlijke basisprincipes. De invarianten vertolken Freinets inzichten over de aard van het kind, over de reacties van het kind en over de opvoedende technieken. De invarianten zijn een leidraad voor de basishouding van leerkrachten in de omgang met de kinderen.

(We maken deze invarianten opnieuw schooleigen aangezien we als school de laatste jaren enorm gegroeid zijn, nog aan te vullen vanuit kernteam visie in samenspraak met volledige schoolteam in schooljaar 2018-2019)

De aard van het kind

Kind en volwassene zijn gelijk van aard.

Enerzijds is het kind onwetend, onervaren en organisch zwakker. Anderzijds beschikt het over een enorme levenskracht. Maar een kind leeft precies volgens dezelfde beginselen als de volwassene. Tussen beiden is geen verschil in natuur, alleen een verschil in graad.

Groter zijn betekent niet noodzakelijk superieur zijn.

Leef tussen je leerlingen. Zo kom je direct tot open opvoeding en sta je direct op gelijk niveau met de kinderen.

Het gedrag van een kind op school toont de functie van zijn gestel, van zijn fysiologische en organische toestand.

Vergeet niet dat ook jij maar half werk levert als je hoofd- of kiespijn hebt, als je maag slecht verteert of als je hongerig bent. Span je in om de psychologische, psychische of sociale oorzaken van zijn gedrag te achterhalen.

De reacties van het kind.

Autoritaire bevelen wekken weerstand op.

Niemand werkt graag op bevel. Die weerstand is een fysiologische en psychologische reflex. Probeer eerder te verleiden dan te dwingen.

Niemand staat graag in het gelid.

De gevaarlijke verplichtingen zijn die welke de kinderen als zinloos aanvoelen. Bij werk of spel in groep, ook in de sport, wordt de vaste opstelling als noodzakelijk aanvoeld en scheidt ze geen problemen.

Niemand houdt ervan gedwongen te worden.

Niet het werk, maar het bevel wekt weerstand op. Men verleert het werken, de angst groeit, er ontstaat afkeer.

Zelfgekozen bezigheden geven meer voldoening.

De ambachtsman verkiest zijn vrij georganiseerde bezigheid boven het opgelegde fabrieksritme, zelfs wanneer hij op die manier harder en langer moet werken.

Niemand werkt graag zonder te weten waartoe zijn inspanning dient.

Een kind is het trappen op een fiets op rollen vlug beu. Op een echte fiets wil het echter de hele wereld rond. In een freinetklas krijgt het leren zin. Bij onderzoek vertrekt het leren vanuit vragen die de kinderen zich stellen. Er is een duidelijk, zelfgekozen doel. Door het oplossen van de onderzoeksvragen verwerven kinderen vaardigheden die later weer toepasbaar zijn voor andere onderzoeken.

We moeten het werk motiveren.

Doet verlangen naar groei en kennis. Het kind schrijft met plezier een vrije tekst voor de klaskrant of een tekst voor zijn correspondent, of wanneer het drukt, schildert, wanneer het wetenschappelijke proefjes doet of een uiteenzetting voorbereidt.

Geen schools gedreun meer.

Breng opdrachten naar voor waar we allemaal belangstelling voor kunnen hebben, waarvoor leerlingen en leerkrachten zich samen willen inzetten, ook buiten de officiële schooltijd, tijdens de pauze, zonder op de klok te letten.

Ieder mens wil slagen.

De mislukking remt en breekt het enthousiasme. Probeer je kinderen altijd te doen slagen. Pas de pedagogie toe die het de kinderen mogelijk maakt te slagen; laat ze taken en vrije teksten aanbieden waar ze met liefde aan gewerkt hebben, schilderijen en kleiwerkjes maken die meesterwerken zijn, uiteenzettingen geven die door het publiek met handgeklap worden beloond.

Het werk, niet het spel, is de natuurlijke bezigheid van een kind.

De freinetpedagogie is de pedagogie van de arbeid.

Opvoedende technieken**Het experimenteel zoeken is de normale, natuurlijke en universele weg tot verwerving.**

Uitleg leidt tot een oppervlakkige, formele kennisverwerving die nooit dieper in het leven of in de omgeving van het individu ingrijpt; het experimenteel zoeken is absoluut noodzakelijk.

Het geheugen heeft slechts waarde wanneer het het experimenteel zoeken dient en zo werkelijk in dienst staat van het leven.

In het levend onderwijs is het geheugen slechts een technisch hulpmiddel.

Regels en wetten moeten het resultaat zijn van ervaring, waarneming en onderzoek.

Het verwerven van kennis en vaardigheden gebeurt niet, zoals sommigen denken, via de studie van regels en wetten, maar door de praktijk.

Intelligentie is geen gave die alleen op eigen kracht teert.

Intelligentie betekent : ontvankelijk zijn voor ervaringen.

De school cultiveert een abstracte vorm van intelligentie.

Er bestaan nog andere vormen van intelligentie, verschillend naargelang het uitgangspunt van het experimenteel zoeken dat als basis genomen wordt.

- de intelligentie van de handen, die voortvloeit uit de kwaliteiten waarmee men vat probeert te krijgen op de omgeving, om die om te vormen en te beheersen
- de kunstintelligentie
- de intelligentie van het gezond verstand
- de speculatieve intelligentie, het genie van wetenschappelijke vorsers en grootmeesters van handel en industrie
- de politieke en sociale intelligentie

Een kind luistert niet graag naar "ex cathedra"-lessen.

Wanneer het kind van een eigen activiteit vertrekt, van een proefneming, een onderzoek, wat lectuur, wanneer het begint met gegevens uit de documentatiemappen te halen, en ze te ordenen, zal het vanzelf vragen gaan stellen over punten die hem boeien of nieuwsgierig maken. Geef pas dan het antwoord op zijn vragen: je komt tot wat we noemen de "les a posteriori", een antwoord op een echte vraag, niet een verklaring zonder probleem.

Van levend, functioneel werk wordt een kind niet moe.

Van levend, functioneel werk wordt een kind niet schoolmoe.

Niemand - kind noch volwassene - houdt van controle en sancties, die steeds kwetsen, vooral wanneer ze publiekelijk gebeuren.

Een moeder straft haar kind niet omdat het een woord verkeerd uitspreekt of omdat het valt bij het leren lopen. Ze weet vanzelf dat het kind van nature zijn best doet om te slagen. We moeten een kind niet bestraffen, maar het helpen slagen, helpen het tekort in te halen, helpen de moeilijkheid te overwinnen.

Cijfers en klasseringen zijn fout.

In de praktijk beperkt men zich tot wat meetbaar is. Een oefening, een som, een vraagstuk, een overhoring kan je betrekkelijk gemakkelijk beoordelen. Maar het begrijpen, de functie van de intelligentie, de creativiteit, het wetenschappelijke, de vindingrijkheid, de zin voor het artistieke, het historische, kan je niet afmeten en -wegen.

Praat zo weinig mogelijk.

Stromen uitleg dienen tot niets. Hoe minder we praten, hoe meer we doen. Wie heel aandachtig werkt, praat niet. We vormen onszelf niet door de uitleg en de bewijsvoeringen van anderen, maar door de eigen actie en door zelf te experimenteren.

Kinderen houden niet van kuddewerk.

Dit is een veroordeling van de traditionele schoolse praktijken, waarbij alle kinderen op hetzelfde ogenblik met hetzelfde bezig zijn. Of je ze nu per leeftijd of per afdeling samen zet, nooit zullen ze dezelfde behoeften of dezelfde aanleg hebben. In een groep werken of coöperatief werken, betekent niet noodzakelijk dat ieder lid van de groep hetzelfde werk doet. Het individu moet integendeel zoveel mogelijk zijn persoonlijkheid bewaren en ontwikkelen, maar die ten dienste stellen van de gemeenschap.

Orde en discipline zijn noodzakelijk in de klas.

Een klas die op hetzelfde moment met verschillend werk bezig is, heeft veel meer behoefte aan orde en gezag. De kinderen zullen zichzelf aan discipline onderwerpen omdat ze WILLEN werken en vooruitkomen volgens een regeling die aangepast is aan hun aard en aan hun werk.

Straffen zijn altijd fout.

Er is altijd vernedering, zelfs als het kind die vernedering verbergt achter trots of pocherij. Het is noodzakelijk de kinderen bij het werk van de klas te betrekken, hun interesses een kans te geven, hun scheppende behoeften te ontwikkelen en sancties overbodig te maken.

Het nieuwe schoolleven veronderstelt een schoolcoöperatie, d.w.z. het beheer van het leven en het werk in de klas door de "gebruikers", de leerkracht inbegrepen.

De leerkracht is geen toeschouwer die de samenwerking van op een veilige afstand bekijkt om er dan de fouten en tekortkomingen van te bestraffen. Hij moet zich integreren in de samenwerking, waarvan hij, door zijn begrip en zijn dynamiek, het beste element probeert te zijn!

Overbevolkte klassen zijn altijd pedagogisch fout.

Wel van belang daarentegen is de vorming in het kind van de mens van morgen. De nodige kwaliteiten hiervoor kan men niet verwerven of ontwikkelen in een anonieme groep. Ze kunnen zich slechts ontwikkelen wanneer er werkelijk gelegenheid is tot werken, tot individueel en sociaal optreden.

Grote schoolcomplexen leiden tot het anoniem naast elkaar leven van leerkrachten en leerlingen.

Belangrijk zijn kleine scholen waar de mensen elkaar kunnen leren kennen, waar de leerkrachten als vrienden met elkaar praten en de kinderen volgen in hun ontwikkeling.

De democratie van morgen wordt voorbereid door de democratie op school.

Zo kan de moderne school door haar democratisch karakter en dus door haar voorbeeld, haar optreden en haar invloed de kinderen op de echte democratie voorbereiden.

Men kan slechts opvoeden in waardigheid.

Dat de leerkrachten de leerlingen respecteren en de leerlingen eerbied hebben voor hun leerkrachten is een van de eerste voorwaarden tot schoolvernieuwing.

De pedagogische vernieuwing is een element van de maatschappijvernieuwing.

De reactie ertegen is evenzeer een element van sociale en politieke reactie en is niet te vermijden.

Om vooruit te komen, moet men geloven in het leven, in een toekomst voor iedereen.

Hoe jonger, hoe "nieuwer" het individu, hoe groter zijn behoefte om vooruit te komen.

1.3.3. De traditionele freinettechnieken

Om dit alles te kunnen realiseren werkte Freinet een aantal technieken uit.

Er zijn vijf kapstokken waaraan deze technieken opgehangen worden, namelijk : vrije expressie, communicatietechnieken, technieken voor milieuanalyse, individualisatietechnieken en technieken voor organisatie van het gemeenschapsleven. Hieronder vindt u een opsomming van alle freinettechnieken. In het pedagogische luik van de schoolorganisatie gaan we hier verder op in.

Vrije expressie

- vrij tekenen/ vrij beeldend werk
- praatronde
- vrije tekst
- vorming van muziek en geluid
- lichaamsexpressie
- drama-expressie
- handwerk en techniek
- audiovisuele creaties
- wiskunde en informatica – wiskundig onderzoek

Communicatietechnieken

- correspondentie (tussen verschillende klassen op school – schooloverstijgend)
- uitwisselingstrips (reizen)
- schoolkrant/klaskrant
- compositie- en reproductietechnieken (drukkers)
- radiotechnieken
- presentatietechnieken

Technieken voor milieuanalyse

- aansporen tot vragen stellen : de vraagbus en vondsten
- klas- en groepsuitstappen
- zelfstandige onderzoeken
- plant- en dierenhoek
- wetenschappelijk onderzoek
- actualiteit en kritische analyse van de pers
- ervaringsbenadering van de economie (= winkelen)

Individualisatietechnieken

- geplande autocorrigerende hulpmiddelen
- documentatie en klasement (zoekmachines)

Technieken voor organisatie van gemeenschapsleven

- organisatie van de ateliers (kan hoekenwerk zijn)
- planning
- individuele werkplannen
- evalueren – brevetten
- structuur van het gemeenschapsleven : school als coöperatie : kinderen, ouders en leerkrachten maken samen school : werkgroepen, overlegmomenten (teamoverleg, ouderteam, klasraad, kinderraad, ...)

1.3.3. De actuele freinettechnieken:

Van de vijf bovenstaande kapstukken ondergaat vrije expressie momenteel een vernieuwing binnen het freinetveld.

Vrije expressie

- De beeldende creatie
- De vertelling in de praatronde
- De vrije tekst
- De muziekcreatie
- De bewegingscreatie
- De dramacreatie
- De techniekcreatie
- De multimediale creatie
- De wiscreatie

(nog aan te vullen in samenspraak met volledige schoolteam in schooljaar 2022-2023)

1.4. Onze visie

Samen ontdekken

Vanuit eigen motivatie en verantwoordelijkheid ontwikkelen we bij de leerlingen een levenslange onderzoekshouding. We voorzien tijd en ruimte om creatief en innovatief aan de slag te gaan.

Samen groeien

We leggen de focus op zelfontwikkeling en laten elke leerling uitgroeien tot een wereldburger met zijn of haar eigen talenten. De leerlingen ondernemen zelfstandig en leren proefondervindelijk. Doorheen dit volledige proces besteden we veel aandacht aan zelfreflectie.

Samen leren en werken

We leren en werken op een democratische en coöperatieve manier samen, met respect en empathie voor iedereen. We streven naar gelijkwaardigheid, omarmen onze diversiteit en hebben aandacht voor duurzaamheid en ecologie.

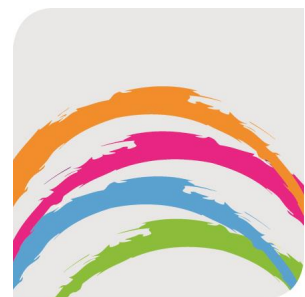
(in schooljaar 2022-2023 willen we achter de waarden een doorklikstelsel voorzien waarbij er meer uitleg verschijnt over de manier waarop we dit invulling geven op onze school met zowel teksten van kinderen, ouders als leerkrachten)

2. DE SCHOOLORGANISATIE

Wij kiezen er in De Regenboog uitdrukkelijk voor om naast de taak die wij als school van GO! hebben vanuit het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming (het bereiken van ontwikkelingsdoelen en eindtermen, het organiseren van zorg, het opmaken van verschillende beleidsplannen, e.d.), een school uit te bouwen volgens de visie en de pedagogie van Freinet. Het vereist een schoolorganisatie die er bewust bij stilstaat hoe we de freinetvisie kunnen realiseren binnen het wettelijk kader.

Dit vraagt veel overleg tussen de verschillende schoolparticipanten, een duidelijke taakverdeling waarbinnen iedereen zijn verantwoordelijkheid opneemt en een procesmatige aanpak waarbij een regelmatige evaluatie van de ingeslagen weg bepalend is voor de verdere uitbouw van de school.

We trachten in dit hoofdstuk verder in te gaan op zowel de administratieve als de pedagogische kant van onze schoolorganisatie.

A. ADMINISTRATIEVE LUIK

1. HET LESTIJDENPAKKET

Onze school is een basisschool van het GO! Onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap en behoort tot Scholengroep Fluxus. Wij kiezen ervoor om de pedagogie van Célestin Freinet te volgen. Onder *basisschool* verstaan wij een school, waarin zowel aan kleuters als aan leerlingen van de lagere afdeling, onderwijs wordt verstrekt. Vanaf 2,5 jaar tot 12 jaar kunnen kinderen bij ons naar school komen. In het onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap wordt het lestijdenpakket bepaald door officiële richtlijnen, die we kunnen terugvinden in een aantal omzendbrieven. Deze omzendbrieven kunnen geraadpleegd worden op het bureel van de directie.

Vertrekkende van het aantal ingeschreven leerlingen op 1 februari van het vorige schooljaar, krijgen wij een aantal lestijden voor het kleuter- en lager onderwijs. Directie, leerkrachten en basiscomité (BC) worden betrokken bij de samenstelling van het lestijdenpakket. Bij de toekenning van de opdrachten houden wij rekening met het plaatselijke leerlingenaanbod in onze verschillende vestigingsplaatsen.

Belangrijke uitgangspunten bij het verdelen van het lestijdenpakket zijn :

- ✓ We streven schooljaar 2022-2023 naar zeven klassen in het kleuteronderwijs (peuters, 2 eerste kleuterklassen, 2 tweede kleuterklassen en 2 derde kleuterklassen) en elf klassen in het lager onderwijs (2 klassen eerste leerjaar, 2 klassen tweede leerjaar, 2 klassen derde leerjaar, 2 klassen vierde leerjaar, 1 klas vijfde leerjaar en 2 klassen zesde leerjaar)
- ✓ Indien er instaplestijden of capaciteitslestijden bijkomen gedurende het schooljaar worden de uren gebruikt om leerkrachten met nog geen voltijdse opdracht aan te vullen en voor de ondersteuning van de kleuterklassen.
- ✓ Verder beschikken wij over een aantal leerkrachten die niet binnen het lestijdenpakket gerekend worden : bijzondere leerkrachten (Rooms-Katholieke godsdienst, Protestantse godsdienst, Islamitische godsdienst, Orthodoxe godsdienst, Niet-confessionele zedenleer), zorgcoördinatie, kinderverzorging, ICT-medewerker en uren toegekend door de scholengroep om een voltijdse directie aan te stellen.

Het lestijdenpakket voor schooljaar 2022-2023 :

Kleuteronderwijs:

Peuters	24u Jana Nuyts
Eerste kleuterklas A	24u Saan Franck
Eerste kleuterklas B	24u Tessie Smets
Tweede kleuterklas A	24u Julie Vansant
Tweede kleuterklas B	24u Carlien Hendrickx
Derde kleuterklas A	12u Myriam Verdonck + 12u Karen Vandoninck
Derde kleuterklas B	24u Isabel Cremers
Lichamelijke opvoeding	14u Bert Cordeel
Kinderverzorging	7u Lindsay Van de Reydt
Zorgleerkracht	12u Elke Van Rooy

Lager onderwijs :

Eerste leerjaar A	20u Tine De wilde + 4u Amal Tahiri
Eerste leerjaar B	24u Nanoucke Janssen
Tweede leerjaar A	24u Nathalie Boeykens
Tweede leerjaar B	24u Thomas Willemsens
Derde leerjaar A	20u Barbara Peeters + 4u Amal Tahiri
Derde leerjaar B	24u Tinneke Daelmans
Vierde leerjaar A	24u Ilse Goris
Vierde leerjaar B	24u Annebeth Philipsen
Vijfde leerjaar	24u Goedele Lens + 24u Ann Boets
Zesde leerjaar A	24u Elke Compeers
Zesde leerjaar B	24u Anik Van Hemel
Lichamelijke opvoeding	10u Bert Cordeel
Zorg	24u Mirjam Geysmans
Directeur	24u Tinneke Gielen
Beleidsondersteuning	12u Elke Van Rooy
Administratief bediende	36u Jody Boeckx + 6u Katinka

Toevoeging aan lestijdenpakket:

Rooms-Katholieke godsdienst	10u Bieke Segers
Niet-confessionele zedenleer	10u Suzy Moonen
Islamitische godsdienst	10u Najma Soussi
Protestantse godsdienst	10u Evelien Bosmans
Orthodoxe godsdienst	8u Natalia Shulga

2. GROEPERINGSVORMEN

We kiezen in onze school zowel in de kleuterafdeling als in de lagere afdeling om te werken met jaarklassen binnen ons freinetsysteem.

De redenen hiervoor zijn :

- grotere kans voor opvolging en doelgerichte observaties van de kinderen
- meer aandacht voor de freinettechnieken
- efficiënter remediëren en verdiepen
- individueler plan voor de ontwikkeling van een kind
- grotere bereikbaarheid van de leerkracht voor de kinderen
- minder druk op de kinderen en leerkrachten om de leerdoelen en eindtermen te behalen
- stijging kennis over intellectuele sterktes en zwaktes
- verademing voor kinderen en leerkrachten

2.1. Vaste groeperingsvormen voor schooljaar 2022-2023

2.1.1. Kleuteronderwijs

Het kleuteronderwijs bestaat uit 7 klassen.

- Peuters : geboortejaar 2020
- 2 eerste kleuterklassen : geboortejaar 2019
- 2 tweede kleuterklassen : geboortejaar 2018
- 2 derde kleuterklassen : geboortejaar 2017

2.1.2. Lager onderwijs

Het lager onderwijs bestaat uit 11 klassen.

- 2 eerste leerjaren : geboortejaar 2016
- 2 tweede leerjaren : geboortejaar 2015
- 2 derde leerjaren : geboortejaar 2014
- 2 vierde leerjaren : geboortejaar 2013
- vijfde leerjaar : geboortejaar 2012
- 2 zesde leerjaren : geboortejaar 2011

2.2. Variabele groeperingsvormen

In functie van de activiteit kunnen anderen groepen gevormd worden, zoals ondermeer bij:

- ateliers
- kinderraad
- zwemmen
- onderzoeken
- klasdoorbrekend werken
- leerbegeleiding

3. DE COMMUNICATIE EN SAMENWERKINGSSTRUCTUREN

3.1. Freinetschool De Regenboog als coöperatieve school

Als Freinetschool willen we een school zijn waarin kinderen, ouders en leerkrachten samen actief school maken. Om deze samenwerking effectief te laten lukken, zijn er een aantal kaders uitgebouwd waarbinnen gestructureerd overleg mogelijk is en waarbinnen iedere deelnemer op een gelijkwaardige manier kan participeren.

Op *kindniveau* heeft elke klas wekelijks klasraad. Op deze vergadering wordt het reilen en zeilen van de groep besproken. Voor zaken die minder goed lopen in de klas worden oplossingen bedacht, ideeën en vragen hebben er hun plaats en natuurlijk kunnen er ook complimenten gegeven worden. Alle kinderen van de groep kunnen punten inbrengen. Daarnaast is er maandelijks een kinderraad gepland met de directeur van de school. Hier komen uit elke klas twee afgevaardigden samen om zaken te bespreken die de hele school aanbelangen. Alle afgevaardigden brengen de punten mee die in de klasraad van hun groep naar voor gekomen zijn. Zij brengen daarna verslag uit in hun eigen klasgroep aan de hand van het verslag. Ook in de dagelijkse afsluitronde kunnen dingen besproken worden.

Op *leerkrachtniveau* zijn er drie vormen van overleg.

- Wekelijkse mededelingen in een mededelingenmap in het leraarslokaal. De leerkrachten dragen zelf de verantwoordelijkheid om deze na te kijken.
- Lunchoverleg waar praktische zaken omtrent het schoolgebeuren worden besproken enkel indien noodzakelijk tijdens een middagpauze. De directeur maakt het verslag.
- Teamoverleg waarin alle leerkrachten en de directie samenkomen om zaken te bespreken. We maken een onderscheid tussen teamoverleg pedagogisch voor alle leerkrachten waarbij punten vanuit de kernteams opgenomen worden, teamoverleg kleuters voor de leerkrachten van het kleuteronderwijs en teamoverleg lager voor leerkrachten van het lager onderwijs. Daarnaast vindt er geregeld een teamoverleg varia plaats waar praktische zaken en variapunten kunnen besproken worden. De directeur maakt het verslag.

Zaken die voor de klassen belangrijk zijn, worden via de klasraad en via de kinderraad teruggekoppeld naar de kinderen. Voor de communicatie met de ouders is nieuws van de week dat via mail op vrijdag verstuurd wordt een belangrijk instrument. Ouders zonder mailadres krijgen de info wekelijks op papier mee.

Het *ouderteam* is de derde belangrijke schakel.

Ouders kunnen zich op verschillende manieren engageren op onze school, naar eigen vermogen en tijd. De opsomming hieronder is zeker niet bedoeld om een volgorde of mate van belangrijkheid aan te geven, maar eerder om de verschillende manieren van ouderparticipatie toe te lichten.

Het basisengagement, de ouderbetrokkenheid, betreft het eigen kind begeleiden in zijn schoolloopbaan :

- door actief de motivatie van de kinderen te ondersteunen in hun enthousiasme van onderzoek, werkstukken, inhouden voor de praatronde, ...

- door in de lagere school planningen, huiswerk en lessen mee op te volgen als dit nodig is en aanwezig te zijn op begeleidingsgesprekken en oudercontacten.
- door zowel praktische zaken (zwemzak, turngerief, ...) als administratieve zaken (in te vullen brieven, ...) mee in de gaten te houden.

Het tweede engagementsniveau betreft de occasionele ondersteuning. Dit kan bijvoorbeeld zijn: mee op uitstap gaan als extra begeleiding, een klusje doen op school, ondersteuning bij onderzoeken in de klas, ingaan op een oproep (b.v. de speelplaats mee beschilderen), komen helpen op het eetfestijn of tijdens het schoolfeest, ...

Op het derde niveau vinden we de regelmatig terugkerende helpende handen die een engagement voor een langere tijd vragen. Hieronder verstaan we: leesouder zijn, een atelier begeleiden, ...

Ten vierde zien we het ouderteam met de verschillende werkgroepen.

In het begin van elk schooljaar wordt het ouderteam geïnstalleerd. De activiteiten en werkgroepen worden vastgelegd (deze kunnen jaarlijks wisselen). Ouders kunnen zich engageren om een activiteit mee op te zetten (bijvoorbeeld een quiz, het eetfestijn, een wandeling, ...) en/of om mee in een werkgroep te zetelen (bijvoorbeeld werkgroep verkeer, werkgroep natuur en speelplaats, ...). Het ouderteam zorgt ervoor dat de verschillende groepjes niet naast elkaar werken, maar met elkaar. In elk groepje is minstens één leerkracht aanwezig, zodat de binding met het leerkrachtenteam ook verzekerd is.

Het ouderteam en de werkgroepen hebben ook een plaats in het nieuws van de week en op onze facebookpagina. Hierin worden de verkorte verslagen van vergaderingen opgenomen, oproepen voor medewerkers, data van vergaderingen, ... In de school zijn ook borden waaraan de uitgebreide verslagen van de vergaderingen terug te vinden zijn en oproepen voor helpende handen.

Praktisch wil dit zeggen dat het ouderteam opgesplitst is in twee luiken. Een eerste luik waarbij de verschillende werkgroepen besproken worden aan de hand van de fiche die de verschillende werkgroepen invullen. Voor het tweede luik krijgen alle ouders een uitnodiging om mee na te denken over specifieke onderwerpen.

Schoolouders zorgen voor het onthaal en wegwijs maken van nieuwe ouders en kinderen. Daarnaast motiveren en promoten zij ook ouderparticipatie. Op geregelde en vooraf aangegeven tijdstippen staan de zorgcoördinator en directie paraat voor het beantwoorden van schoolgebonden vragen tijdens de contactgroep.

(verdere info is terug te vinden in het document rond ouderbetrokkenheid en ouderparticipatie)

Als laatste niveau is er het officiële orgaan, namelijk de schoolraad. Hierin zetelen verkozen ouders, verkozen leerkrachten en de directie.

Dit alles kunnen we verder opsplitsen in verschillende samenwerkingsstructuren met eigen communicatiekanalen. We vermelden ook de schoolexterne participanten.

3.2. Interne samenwerkingsstructuren

3.2.1. Directie

Onze scholengroep heeft uren vrijgemaakt om in onze vestigingsplaats een voltijdse directeur aan te stellen. De directeur is het dagelijks aanspreekpunt voor ouders en leerkrachten en neemt de schoolorganisatie waar.

3.2.2. Directie – leerkrachten

Het leerkrachtenteam en directie houden op regelmatige basis een teamoverleg. De data zijn in het begin van het schooljaar vastgelegd in de jaarkalender. De overlegmomenten vinden meestal plaats op dinsdag van 15u45 tot 17u15. Hier worden pedagogische en didactische punten besproken, overlegt het kleuterteam en het team van de lagere school apart voor belangrijke zaken. Daarnaast worden er ook variapunten en praktische zaken besproken. Zo bouwen we aan de bevordering van de kwaliteit, de continuïteit en samenhang van onze school.

Alle teamleden kunnen variapunten via mail doorgeven aan de directeur. De directeur bereidt de vergadering voor aan de hand van een vast stramien en plaats de agendapunten vooraf op smartschool. Er wordt telkens een verslag van de vergadering gemaakt eveneens door de teamleden te raadplegen op smartschool. Ook via regelmatige occasionele gesprekken, een persoonlijk onderhoud of de mededelingsbriefjes onderhouden we de samenwerking.

Daarnaast staat de directie paraat om leerkrachten ter ondersteuning te coachen in de klassen en aan de hand van klasbezoeken kwaliteitszorg te borgen. Tijdens functionerings- en POP-gesprekken praten we samen over de positieve punten en verbeterpunten.

3.2.3. Leerkrachten – leerkrachten

Betrokkenheid en welbevinden van de leerkrachten is een must. Wij kiezen voor een school waar vertrouwen belangrijk is. De leerkrachten vragen elkaar om raad en bespreken samen problemen. Op regelmatige basis zitten de leerkrachten samen voor een leerlingenoverleg met de zorgcoördinator. Aan het einde van elk schooljaar vinden de overdrachten plaats tussen de huidige klasleerkracht en de klasleerkracht van de volgende groep om alle belangrijke info met betrekking tot de leerlingen door te geven. De overdrachten worden eveneens op smartschool geplaatst en ieder schooljaar verder aangevuld per leerling zodat deze tijdens een schooljaar voor alle betrokken partijen raadpleegbaar zijn.

3.2.4. Integratie derde kleuterklas en eerste leerjaar

Doordat alle kinderen, van zowel de kleuterschool als de lagere afdeling, op één speelplaats spelen kennen de meeste kleuters de leerkrachten en de kinderen van de lagere school al. Ook komen de kleuters wekelijks in het gebouw van de lagere school voor de lessen LO. Dit is dus ook al bekend terrein.

Hiernaast kiezen we er bewust voor om de 5-jarige kleuters na de krokusvakantie te laten deelnemen aan de ateliers van de lagere school.

Het laatste trimester wordt er nog intensiever aan deze overstap gewerkt. De ouders krijgen een voorbereidende infofolder over de gang van zaken in het eerste leerjaar, waar naast praktische zaken ook de aanpak van Nederlands en wiskunde uitgelegd worden. De leerkrachten bereiden ook een infomoment voor de ouders voor.

De kinderen mogen een aantal momenten komen meedraaien in het eerste leerjaar, zodat de leerkracht al een tipje van de sluier van het aanvankelijk lezen, rekenen en schrijven kan oplichten.

3.2.5. Directie – kinderen

Maandelijks is er de kinderraad. Twee kinderen per klas en de directeur zijn hierbij aanwezig. Er wordt telkens een verslag gemaakt zodat de inhoud van de bespreking door de afgevaardigden van de klasgroep teruggekoppeld kan worden naar de andere kinderen.

3.2.6. Leerkrachten – kinderen

Tijdens ateliers, weekafsluitingen, forums, toezichten, uitstappen en festiviteiten hebben de begeleiders contact met alle kinderen van de school.

We benaderen ze op een kindvriendelijke, gelijkwaardige en positieve manier, zodat alle kinderen zich thuis voelen op onze school.

De afspraken voor de speeltijden staan duidelijk op papier, zodat elke leerkracht dezelfde regels hanteert.

3.2.7. Leerkrachten – leermeesters

Alle leerkrachten en leermeesters hebben een postvakje. Wanneer er weinig contactmomenten zijn, loopt de communicatie via het postvakje.

De leermeesters ontvangen het nieuws van de week ook via mail en hebben een login op smartschool zodat ze op de hoogte blijven van wat er leeft op school.

Natuurlijk is er ook een goed werkend e-mailverkeer.

3.2.8. Leerkrachten – leerkracht lichamelijke opvoeding

De leerkracht lichamelijke opvoeding is fulltime aanwezig op school. Hij heeft zoals alle leerkrachten een postvakje waarin allerlei materiaal voor hem terecht kan. Ook verslagen van het teamoverleg, nieuws van de week en kinderraden kunnen geraadpleegd worden op smartschool. De leerkracht is ook aanwezig op de pedagogische teamoverlegmomenten en op het overleg met variapunten en praktische punten.

Er zijn heel wat informele overlegmomenten. Hiernaast geeft de turnleerkracht 3 keer per schooljaar, ter voorbereiding van het leerlingenoverleg, aan de klasleerkracht door over welke kinderen hij bezorgd is en wat hij hiervan vindt. De klasleerkracht geeft dit op het leerlingenoverleg door zodat dit ook aangevuld kan worden in het formulier leerlingenoverleg en hier indien nodig ook extra begeleiding kan voorzien worden.

Bij gesprekken waarin motoriek een zeer belangrijk onderdeel is, bijvoorbeeld bij gesprekken over kinderen met DCD, wordt de turnleerkracht, indien nodig, betrokken.

Hij maakt ook voor de kinderen van de lagere school twee keer per schooljaar een rapport waarin hij de vorderingen van elk kind beschrijft.

3.2.9. Leerkrachten – leerkrachten secundair onderwijs

De leerkrachten van het vijfde en zesde leerjaar overleggen een aantal keer per schooljaar met de leerkrachten van GO! Talentschool Turnhout Campus Boomgaard en Campus Zenit. Ze nemen ook deel aan de netwerkdag waar rond specifieke thema's wordt gewerkt.

3.2.10. Leerkrachten – ouders

Dit onderdeel hebben we bewust bij interne samenwerkingsverbanden opgenomen, omdat ouders voor onze school een heel belangrijke link zijn. We maken samen school.

Ouders kunnen leerkrachten steeds voor of na schooltijd aanspreken. Voor een uitgebreider gesprek kan een afspraak gemaakt worden. Tijdens de lesuren zijn ouders welkom bij de directie om schoolgebonden punten te bespreken.

Via het wekelijks nieuws van de week houden we de ouders op de hoogte van wat er op school gebeurt en gepland is. Ook de website en onze besloten facebookgroep, waar zeer regelmatig nieuwe foto's op geplaatst worden, zijn een graag bezochte bron van informatie. Formeel organiseren we een infoavond in het begin van het schooljaar. Op deze avond wordt de klaswerking en de ouderwerking besproken. Er staan twee individuele oudercontacten op de planning. Hiernaast mogen de ouders er op rekenen dat we hen uitnodigen als er zich tussentijds problemen voordoen.

Nieuwe geïnteresseerde ouders zijn welkom na het maken van een afspraak. Zo kunnen ouders van 2,5-jarigen persoonlijk kennismaken met de begeleider en de school. Ze kunnen concrete vragen stellen zodat ook ouders met een gerust hart aan de nieuwe schoolloopbaan van hun kleuter kunnen beginnen. Op de forums zijn ouders van harte welkom. Onze samenwerking met ouders op 4 verschillende engagementsniveaus staat reeds in de inleiding van dit onderdeel beschreven.

(verdere info is terug te vinden in de documenten communicatie van en naar ouders, overlegstructuren in De Regenboog en in de visual Regenboog communicatie)

3.3. Externe samenwerkingsstructuren

3.3.1. School – CLB

Wij werken nauw samen met het CLB van scholengroep Fluxus. Wij streven naar een optimale samenwerking en doen beroep op het CLB voor :

- de opsporing van leerproblemen
- het medisch onderzoek (kleuters + lagere afdeling)
- de bespreking bij het leervoorwaardenonderzoek 3de kleuterklas (schoolrijpheid)
- de oriënteringstest 6de leerjaar (waar nodig!)
- een onderzoek bij ernstige gedragsproblemen
- een onderzoek naar medische problemen (tandcontrole, oogtest,...)
- de bespreking van een onderzoek met ouders
- de bespreking van kinderen met problemen
- de verwijzing naar een logopedist(e) of andere externe hulpverleners

- een onderzoek bij sociale en emotionele problemen
- de begeleiding van leerlingen bij schoolverzuim

Zie verdere informatie en stappenplannen in de “afsprakennota CLB”, in te kijken bij de directie. De onthaler van het CLB, de zorgcoördinator en de directie organiseren op regelmatige basis een zorgoverleg. Ook leerkrachten kunnen hieraan deelnemen, deze worden vooraf gepland. Contacten met het CLB verlopen bijna altijd via directie en/of (zorg)coördinator. Leerkrachten melden items voor het CLB aan de zorgcoördinator.

(verdere info is terug te vinden in het document leerlingenbegeleiding)

3.3.2. School – ondersteuningsnetwerk NOA

NOA, voluit Netwerk Ondersteuners Antwerpen, is het nieuwe samenwerkingsverband dat inclusief onderwijs helpt realiseren voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften in de provincie Antwerpen. Het gaat om een samenwerking tussen de bestaande ondersteuningsnetwerken van OVSG en GO!.

Wij kunnen bij NOA beroep doen op deskundigen en experts die onze school ondersteunen in het realiseren van meer inclusief onderwijs.

Op een centrale website kunnen we als school het hele jaar door aanmelden en vragen om ondersteuning voor leerlingen. Deze aanvraag moet wel met akkoord van het CLB gebeuren (dus met een verslag of gemotiveerd verslag). De ondersteuning die we via de website aangevragen, start op drie vaste opstartmomenten: op de eerste schooldag van oktober (uiterste aanmelddatum 30/09), op de eerste schooldag van februari (uiterste aanmelddatum 30/01) en op de eerste schooldag van mei (uiterste aanmelddatum 30/04). De gevraagde ondersteuning loopt door tot het eerstvolgende vaste opstartmoment.

Ondersteuning die worden opgestart op de eerste schooldag van mei lopen dus, over de zomervakantie heen, door tot eind september. In dringende gevallen kan besloten worden de ondersteuning onmiddellijk te starten. Een aanvraag voor dringende ondersteuning kan alleen door het CLB-anker van onze school gebeuren. De steun voor het kind en/of de leerkracht wordt geboden vanuit kinesitherapeutische, psychologische, logopedische, orthopedagogische, ergotherapeutische en onderwijskundige expertise.

3.3.3. School – Pedagogische Begeleidingsdienst – Departement Onderwijs – Inspectie

De pedagogische begeleiding wordt waargenomen door :

- Stefaan D’Hondt
- Sabine Vannitsen

Zij staan mee in voor de kwaliteitsbewaking van ons onderwijs.

De samenwerking met het Departement Onderwijs gebeurt via het werkstation :

- Personeelsbeleid (O6)
- Administratie meester-, vak- en dienstpersoneel (48)
- Contractuele beperkte duur – conventie 80888 (49)

Deze samenwerking wordt via omzendbrieven en decretale teksten kenbaar gemaakt aan onze school. Via Mijn Onderwijs kan alle schoolgebonden info ook geraadpleegd worden.

De inspectie 2.0 onderzoekt in welke mate onze school kwaliteit, met bijzondere aandacht voor de aansturing en kwaliteitsbewaking van de onderwijsleerkwaliteit, ontwikkelt. Daarnaast onderzoeken ze ook in welke mate we kwaliteitsvol onderwijs verstrekken dat tegemoet komt aan de kwaliteitsverwachtingen uit ROK en we de regelgeving respecteren. Ze voeren de onderzoeken zowel op het niveau van het beleid van onze school als op het niveau van de klaspraktijk. Als laatste onderzoeken ze ook de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne. Ze beoordelen onze school op basis van ontwikkelingschalen.

3.3.4. School – stad Turnhout

Wij trachten een zo goed mogelijk contact te onderhouden met onze stad.

Wij maken gebruik van hun diensten en infrastructuur :

- de openbare bibliotheek
- de gemeentelijke sportraad en jeugddienst
- de tolkdienst
- het zwembad
- de verkeersdienst
- verschillende diensten bij het uitwerken van projecten, het ontlenen van materiaal vb. Kunst in zicht, wereldconsulent, Djapo, de opvoedingswinkel, ...
- het cultureel centrum De Warande
- basiseducatie
- LOP en onderwijsraad
- de brandweer (educatieve informatie)
- de politie (verkeersveiligheid en fietscontrole)

3.3.5. School – omgeving

Regelmatig werken wij samen met de buurtwerking Boomgaard.

3.3.6. School – andere scholen

3.3.6.1. Samenwerking scholen Fluxus

Met de GO!-scholen binnen Turnhout en scholen uit de omliggende gemeenten wordt samengewerkt rond :

- de organisatie van de nascholing
- het organiseren van pedagogische studiedagen (= kindvrije dagen)
- het bespreken en kiezen van nieuwe methodes
- de overstap naar het middelbaar onderwijs
- het doorverwijzen naar het buitengewoon onderwijs

Met scholen uit het vrije en gesubsidieerd net werken wij regelmatig samen. Bijvoorbeeld onderwijsraad Turnhout, LOP, ...

3.3.6.2. Samenwerking freinetscholen van Fluxus

We werken actief samen met de methodescholen uit onze scholengroep. De directies komen regelmatig samen om lopende zaken te bespreken en leerkrachten worden samengebracht, bijvoorbeeld op een gezamenlijke studiedag.

3.3.6.3. Samenwerking netwerk freinetscholen GO!

Op het niveau van GO!-centraal is er ook een samenwerking tussen de verschillende freinetscholen. Het netwerk methodeonderwijs brengt alle directies en coördinatoren van de methodescholen van het GO! bij elkaar om ervaringen uit te wisselen en de belangen van het methodeonderwijs te behartigen.

3.3.7. Voor- en naschoolse opvang

In onze voor- en naschoolse opvang werken wij samen met wijkwerken via de VDAB.

3.3.8. Integratie zesde leerjaar met het secundair onderwijs

De overgang naar het secundair onderwijs is voor onze kinderen een belangrijke stap. We proberen ze hier zo goed mogelijk op voor te bereiden.

- De laatstejaars maken met de volledige groep samen een meesterwerk. Dit meesterwerk toont de combinatie van alle vaardigheden die de kinderen op onze school geleerd hebben rekening houdend met de talenten van elk kind. Op het einde van het schooljaar tonen ze hun meesterwerk op hun eigen manier aan het grote publiek (medeleerlingen, ouders en leerkrachten).
- In samenwerking met het CLB wordt een project georganiseerd over studiekeuzes.
- De zesdejaars gaan op bezoek naar een aantal secundaire scholen om het aanbod te bekijken en om kennis te maken met een aantal leerkrachten, de gebouwen en de sfeer. Er wordt ook een STEM-dag georganiseerd zodat onze kinderen deze opvolger van ons onderwijs leren kennen.
- We werken met een STEM-ACADEMY. De leerlingen van het 5de en 6de leerjaar doen mee aan activiteiten op Talentenschool Campus Boomgaard en Talentenschool Campus Zenit te Turnhout.
- Oud-leerlingen komen nog vaak spontaan op bezoek bij ons op school, waardoor de zesdejaars hun vragen ook aan hen kunnen stellen.

3.4. Het schoolreglement

Het schoolreglement is te raadplegen via onze website www.freinetschoolderegenboog.be of in te kijken bij de directeur.

3.5. Onthaalbrochure voor nieuwe leerkrachten

In de onthaalbrochure vinden nieuwe leerkrachten of leerkrachten die een vervanging doen op onze school alle belangrijke info terug. De brochure kan ingekeken worden bij de directeur.

(in ontwikkeling tijdens schooljaar 2022-2023)

4. HET ORGANOGRAM

In onze school is er :

1. Een schoolteam
2. Een schoolraad
3. Een basiscomité

4.1. Het schoolteam

Directeur

Tinneke Gielen

Onderwijzend personeel

- Kleuteronderwijzers

Isabel Cremers
Carlien Hendrickx
Saan Franck
Tessie Smets
Julie Vansant
Jana Nuyts
Myriam Verdonck
Karen Vandoninck

Kinderverzorgster

Lindsay Van de Reydt

- Onderwijzers

Tine Dewilde
Nanoucke Janssen
Tinneke Daelmans
Nathalie Boeykens
Thomas Willemsens
Barbara Peeters
Ilse Goris
Elke Compeers
Annebeth Philipsen
Goedele Lens
Ann Boets
Anik Van Hemel

- Lichamelijke opvoeding

Bert Cordeel

- Zorg Mirjam Geysmans + Elke Van Rooy
- Beleidsondersteuner Elke Van Rooy
- Ondersteuningsnetwerk Hanne Ooms (ankerfiguur)
- Bijzondere leermeesters Bieke Segers (RKG)
Suzy Moonen + Christof Dhondt (NCZ)
Najma Soussi (ISL)
Evelien Bosmans (PRO)
Natalia Shulga (ORT)
- Administratief personeel Jody Boeckx en Katinka
- ICT Robin Withofs

4.2. De schoolraad

Onze schoolraad bestaat uit de volgende leden :

De voorzitter	?
De secretaris	?
De overige leden	Myriam Verdonck Mirjam Geysmans Levensles van Mercedes Maarten Forton Debbie Dekien (directeur BS Kameleon) Tinneke Gielen (directeur BS De Regenboog)

4.3. Het basiscomité

Ons basiscomité bestaat uit de volgende leden :

De voorzitter	?
De leden	An Van Gorp Tinneke Gielen Debbie Dekien

Vakbonden worden per mail uitgenodigd.

B. PEDAGOGISCHE LUIK

1. ONTWIKKELINGSDOELEN EN EINDTERMEN

1.1. Ontwikkelingsdoelen

In de kleuterafdeling moeten bepaalde ontwikkelingsdoelen nagestreefd worden. Om dit te verwezenlijken, beschikken de kleuteronderwijzers over een lijst waarop deze doelen zijn uitgeschreven. Per periode duiden ze aan welke ontwikkelingsdoelen aan bod gekomen zijn. Zo blijven de kleuterleidsters nauwgezet op de hoogte van de doelen die al aan bod gekomen zijn en de doelen die nog meer aandacht verdienen in een volgende periode. Daarnaast hebben ze ook een observatieschrift waarin belangrijke dingen worden genoteerd per kind. Deze is vooral belangrijk voor het maandelijks leerlingenoverleg. Tijdens een overgangsgesprek met de leerkracht van het volgende niveau wordt deze info ook allemaal doorgegeven zodat er een klasoverschrijdend beeld wordt gevormd en de beginsituatie voor het aankomende schooljaar duidelijk is. Per periode wordt samen met de kinderen een onderzoeksboek gemaakt. Hierin komt alles wat de kinderen tijdens de onderzoeken ontdekt hebben.

1.2. Eindtermen

In de lagere afdeling moeten de leerlingen bepaalde eindtermen behalen. We baseren ons op het leerplan, samengesteld door het Gemeenschapsonderwijs en goedgekeurd door het Ministerie van Onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap.

Om dit te verwezenlijken, beschikken de leerkrachten over leerlijnen en een bijhorend turfsysteem met doelen. Zo blijven de leerkrachten perfect op de hoogte van wat er al aan bod gekomen is en wat nog aangehaald moet worden. Om de chronologische leerstofdoelen te bereiken worden methodes gebruikt of bundels die op basis van een bepaalde methode gemaakt zijn. Dit bevordert de verticale en horizontale samenhang. De leerplannen en eindtermen zijn de leidraad bij het samenstellen van deze bundels. Hierbij komen de leerlijnen ook goed van pas.

* *Nederlands* :

- eerste leerjaar : Veilig leren lezen en Ik Pen (1ste tot en met 3de leerjaar)
- tweede tot en met zesde leerjaar : Tijd voor Taal accent taal en Tijd voor Taal accent spelling aangevuld door eigen werk en levende taal (vrije tekst, praatronde, onderzoeken, werkstukken, ...).

* *Frans* :

- tot en met het vierde leerjaar : occasioneel voorbereidende spelletjes of vanuit onderzoek en/of correspondentieklas
- vijfde en zesde leerjaar : Cartier étoile of vanuit praatronde, onderzoek en/of correspondentie

* *Wiskunde* :

- eerste tot en met zesde leerjaar : Nieuwe Pluspunt aangevuld met levend rekenen, vanuit onderzoek of eigen werk

(met het nieuwe leerplan rond de ijsbergdidactiek werken ze in alle kleuterklassen tot en met het derde leerjaar met de methode Ijsbrekers)

1.3. Vakoverschrijdende eindtermen

1.3.1. Leren leren

Leren leren komt bij ons vanaf de kleuterafdeling ruimschoots aan bod.

Door steeds met onderzoekjes te werken, leren de kinderen van jongs af aan kiezen, zichzelf doelen stellen, informatie opzoeken en deze samenvatten en uitwerken. Zij leren om informatie in hun eigen woorden te verwoorden en hun bevindingen voor te stellen aan de groep. In het zesde leerjaar krijgt leren leren nog een meer concrete invulling ter voorbereiding van de overgang naar het secundaire onderwijs.

Voor wiskunde en Nederlands leren de kinderen vanaf het derde leerjaar regels en strategieën opzoeken in een leertakenschrift of in fiches. Ze krijgen een toetsenwijzer, waarin duidelijk beschreven staat wat ze moeten kennen en kunnen.

Het spreekt voor zich dat we de kinderen ook leren zaken te automatiseren. Vanaf de kleuters zijn er liedjes en gedichten die kinderen uit het hoofd leren door vaak te herhalen, door ondersteuning van picto's, vanuit hun eigen beleving, ... Vanaf de lagere school komt er nog meer automatisatie bij : optellen en aftrekken, tafels, spelling, Frans, weetjes van onderzoek ... We leren de kinderen verschillende technieken aan : kaartjes met op de achterzijde de juiste oplossing, oefeningen op internet, een mindmap maken, overschrijven, dictee door de ouders, ...

Ook ouders informeren we grondig over de verwachtingen die we hebben naar huiswerk toe en ook hoe ze hun kind kunnen helpen. De meeste info wordt op het infomoment in het begin van het schooljaar gegeven. Daarnaast krijgen de ouders ook steeds een briefje mee met uitleg als er een andere werkvorm of een nieuwe verwachting geformuleerd wordt (bijvoorbeeld nieuwe websiteadressen voor leerspelletjes, manieren om woordjes te oefenen in het eerste leerjaar, ...) of wordt het via de wekelijkse nieuwsbrief gecommuniceerd.

De agenda's zijn zo opgevat dat kinderen zowel op korte termijn (per week) kunnen plannen als op langere termijn (per maand). Zo kunnen toetsen en taken waarvoor ze langer tijd hebben overzichtelijk genoteerd worden en kunnen ze per dag noteren wanneer ze wat doen.

Hierbij aansluitend hebben we nagedacht over huiswerk :

Huiswerk gekaderd binnen de oorspronkelijke visie van Freinet

Het freinetonderwijs heeft 'in principe' geen huiswerk. De kinderen leren vanuit intrinsieke motivatie en leren daardoor automatisch. Wat je graag doet, neem je snel en goed op! Omdat de kinderen er plezier aan beleven, zullen kinderen uit zichzelf voorbereidingen maken waardoor het werk in de klas vlotter verloopt.

Huiswerk gekaderd binnen de visie van Freinetschool De Regenboog

Onze school probeert steeds het evenwicht te bewaren tussen de pedagogische aanbevelingen van Célestin Freinet en de opdracht die we vanuit het Ministerie van Onderwijs krijgen. Onze visie op huiswerk kadert ook binnen deze balans.

Kinderen hebben na schooltijd nood aan ontspanning : ze moeten kunnen spelen, sporten, bewegen, rust nemen, ...

Maar in de huidige maatschappij en voor het behalen van de eindtermen kan het niet anders dat er thuis een aantal zaken verder opgepakt worden.

Ook voor het behalen van een aantal eindtermen rond 'leren leren' en voor de overgang naar het secundaire onderwijs is het noodzakelijk huiswerk te voorzien.

Met deze zaken in ons achterhoofd vinden we het noodzakelijk om kinderen huiswerk te laten maken, maar we staan er op dat het huiswerk zich beperkt, zodat elk kind 's avonds zich voldoende kan ontspannen.

Een derde belangrijk punt van het huiswerkbeleid van onze school is dat het huiswerk niet steeds hetzelfde is voor elk kind van de groep. Sommige kinderen hebben meer nood aan oefening, andere kinderen werken niet zo goed door zodat ze thuis zaken moeten afmaken.

Huiswerk in Freinetschool De Regenboog

- = nodig voor het behalen van het totale pakket van eindtermen
- = beperkt zodat het kind voldoende ontspanningsmogelijkheden heeft
- = niet voor alle kinderen van een groep hetzelfde

Inventaris huiswerk

OEFENEN

- automatiseren (ET 1 : De leerlingen kunnen losse gegevens verwerven en gebruiken door ze betekenis te geven en te memoriseren.)
  - ° aanvankelijk lezen (letters, wisselrijtjes, ...)
  - ° aanvankelijk rekenen (splitsingen, optellen en aftrekken, ...)
  - ° tafels
  - ° Franse woordenschat
  - ° ...

- samenhang (ET 3 : De leerlingen kunnen op systematische wijze samenhangende informatie verwerven en gebruiken)
  - ° leren voor toetsen project, wiskunde, Frans en Nederlands
  - ° grotere gehelen leren studeren ter voorbereiding van het secundaire onderwijs.

TAKEN

- Als de individuele planning niet af is omwille van eigen aandeel, wordt dit thuis verder afgewerkt.
- Oefenen voor dictees.
- Extra remediëring, extra oefening voor de kinderen die het nodig hebben.

VOORBEREIDING

- Rondes voorbereiden : actualiteit, boekenronde, ...
- Materiaal voor onderzoekjes verzamelen.
- Spreekbeurt of zelfstandig onderzoek voorbereiden.
- Meesterwerk (zesde leerjaar).

PRAKTISCHE ZAKEN

- Zwemgerief
- Brieven afgeven

Doel van huiswerk

- Verder inoefenen van wat er op school aangebracht is. (Huiswerk kan nooit nieuwe leerstof zijn!)
- Communicatie school – thuis : ouders volgen het ‘kunnen’ van hun kind mee op.
- Leren leren, leren plannen, leren verantwoordelijkheid te nemen voor de taken
  - ° ET 1 : De leerlingen kunnen losse gegevens verwerven en gebruiken door ze betekenis te geven en te memoriseren.
  - ° ET 3 : De leerlingen kunnen op systematische wijze samenhangende informatie (ook andere dan teksten) verwerven en gebruiken.
  - ° ET 5 : De leerlingen kunnen, eventueel onder begeleiding :
    - hun lessen, taken en opdrachten plannen en organiseren.
    - hun eigen leerproces controleren en bijsturen.
  - ° ET 6 : De leerlingen kunnen op hun niveau leren met :
    - nauwkeurigheid, efficiëntie, wil tot zelfstandigheid,
    - voldoende zelfvertrouwen, houding en openheid, kritische zin.

Hoe huiswerk maken?

Het is belangrijk om ook aandacht te besteden aan hoe de kinderen kunnen oefenen, studeren, leren, dan enkel aan wat ze moeten doen.

- Voor sommige zaken zijn er instructiefiches ontwikkeld zodat de kinderen dingen kunnen opzoeken als ze iets niet meer weten of begrijpen, in de Nieuwe Pluspunt zijn er de leertaken.
- Met letterkaartjes, tafelkaartjes, ... kunnen allerlei spelletjes gespeeld worden : naast deze spelletjes oefenen in de klas zodat het kind weet hoe ze het thuis kunnen spelen, kan de uitleg van de spelletjes ook op papier komen zodat de ouders de instructies kunnen lezen.

Planning

- De agenda's zijn de planningsdocumenten voor huiswerk en lessen. Agenda's bestaan uit 2 delen : een weekplanning en een maandplanning. Op de maandplanning noteren we alle activiteiten waarvoor kinderen thuis iets moeten doen : toetsen, voorstellingen onderzoekjes, boekenrondes, ... Op de weekplanning noteren de kinderen wat ze welke dag moeten doen. Door zo te werken kunnen de kinderen naar hun naschoolse activiteitenpakket kijken om zo hun huiswerk te plannen. Ze behouden het overzicht.

- Vanaf het vijfde leerjaar krijgen de kinderen een overzicht van de toetsen mee en staat dit standaard op de planning. Zo weten ouders en kinderen welke toets wanneer gepland is en wat de kinderen hiervoor moeten kennen of doen.

De rol van de ouders

Bij dit onderdeel willen we nog eens het verschil tussen kinderen benadrukken. Er zijn kinderen die bijna geheel zelfstandig hun huiswerk kunnen afwerken, maar evengoed zijn er kinderen die veel ondersteuning en controle nodig hebben. Hierin is het belangrijk dat ouders weten wat hun kind nodig heeft. Wat elk kind zeker en vast nodig heeft van zijn ouders is interesse, betrokkenheid, aanmoediging en een positief woordje.

- Afspraken maken :
  - ° Een vaste huiswerkplaats waar een kind rustig, ongestoord kan werken. (Het ene kind zit graag alleen op zijn kamer te werken, terwijl andere kinderen liever aan de keukentafel zitten terwijl een ouder het eten klaarmaakt!)
  - ° Planning : Een vaste huiswerkmoment. Het is niet altijd mogelijk om er een vast tijdstip op te zetten (dit is met de huidige vrijetijdsbesteding niet steeds mogelijk), maar eerder een volgorde van activiteiten : bijvoorbeeld steeds huiswerk maken net na het eten of als de ouders aan het koken zijn of ...
- Controleren :
  - Door het controleren geef je het kind het gevoel dat ook de ouder het huiswerk belangrijk vindt, dat het ernstig wordt genomen.
  - Meteen weten de ouders ook dat hun kind de taak volbracht heeft of dat er bijsturing nodig is.
  - Het is ook een moment om op te volgen waar het kind mee bezig is en interesse te tonen.
  - Als er echt problemen blijken te zijn, kan dit steeds met de begeleiders gecommuniceerd worden, ofwel via agenda ofwel voor of na schooltijd.

1.3.2. Sociale vaardigheden

Het werken aan sociale vaardigheden dragen wij hoog in ons vaandel. Wij vinden zowel het individuele kind als de groep heel belangrijk. Het is noodzakelijk dat het welbevinden van beide in orde is vooraleer er een rijke leeromgeving kan gecreëerd worden. De klasraad, de kinderraad, de praatrondes en afsluitrondes zijn belangrijke instrumenten om deze te peilen. Als er iets niet juist zit, wordt er tijd vrij gemaakt om erover te praten, oplossingen te zoeken of om met een bepaalde werkvorm aan de slag te gaan.

1.3.3. ICT

ICT neemt ook een belangrijke plaats in in ons schoolleven. We kiezen er bewust voor om geen computerlokaal in te richten, maar om elke klas, vanaf de jongste kleuters, te voorzien van een aantal computers en iPads zodat deze constant gebruikt kunnen worden. In elke klas zijn er internetverbindingen en afprintmogelijkheden. We vinden het belangrijk dat kinderen van elkaar leren. We gebruiken hiervoor vaak de olievlektechniek : de leerkracht of een

leerling legt iets uit aan 1 kind of een klein groepje, deze leggen dat op hun beurt weer verder uit.

ICT neemt een actieve plaats in : vrije teksten schrijven en illustreren, opzoekwerk op internet, foto's en illustraties bij onderzoekjes zoeken, het vastleggen van de ontdekkingen, het onderzoek presenteren, actuarondes voorbereiden, leerstof inoefenen, ... allemaal zaken waarbij de computer en Ipad momenteel onmisbaar geworden is.

1.4. Talenbeleid

(wordt vernieuwd en uitgewerkt in schooljaar 2022-2023)

1.5. Gezondheidsbeleid

We zetten ons in om de volgende doelstellingen tegen 2019 te realiseren:

- leerlingen gaan op school evenwichtig om met dranken.
- leerlingen bewegen meer na de schooluren.

We plannen volgende activiteiten:

- voeding en dranken : sensibiliseren ouders en kinderen om gezond te eten en te drinken op school, aanpassingen aanbod kindervriendelijk op school naar enkel water drinken en twee keer per dag fruit/groenten.
- beweging : sensibiliseren leerkrachten en kinderen om tijdens de schooluren meer te bewegen, beweging in de naschoolse opvang (aanbod zumba en taichi), bewegingscultuur

(verdere info in het document gezondheidsbeleid)

1.6. Verkeer

We hebben we al heel wat afspraken gemaakt rond verkeer en een verkeersveilige school. De ouderwerkgroep verkeer is een goed draaiende groep die de school met heel wat acties ondersteunt. Verkeersopvoeding en mobiliteit zijn zo veel mogelijk ingebed in de werking van onze school. Daarom staat er niet wekelijks een les 'verkeersopvoeding' in de lessenroosters, maar integreren we het behalen van de eindtermen rond verkeer en mobiliteit waar het enigszins mogelijk is. Deze vakoverschrijdende aanpak past in de freinetvisie die wij op onze school hanteren.

Om deze geïntegreerde aanpak mogelijk te maken, zijn er een aantal afspraken :

Vervoer bij uitstappen

Omdat we er vaak op uit trekken met onze kinderen, is het belangrijk dat dit zo veilig mogelijk gebeurt, ook met aandacht voor het milieu. We grijpen deze uitstappen aan om aan verkeersopvoeding te doen. Of we nu te voet, met de fiets, met het openbaar vervoer of met de schoolbus gaan, we moeten ons veilig door het verkeer begeven.

Bij elke uitstap bekijken de begeleiders nauwgezet de mogelijkheden van het vervoer. Eerst wordt de mogelijkheid afgewogen of ze te voet of met de fiets (vijfde en zesde leerjaar) kunnen gaan. Is dit niet mogelijk, is de tweede mogelijkheid het openbaar vervoer. Als laatste optie is er de schoolbus.

Als kinderen te voet of met de fiets op uitstap gaan, wordt er aan de hand van een kaart de weg uitgestippeld. Gevaarlijke of moeilijke verkeerssituaties worden indien mogelijk op voorhand besproken. Na de uitstap wordt er tijd gemaakt voor een evaluatiegesprek.

Kleuters	Eerste en tweede leerjaar	Derde en vierde leerjaar	Vijfde en zesde leerjaar
Te voet in de onmiddellijke omgeving van de school.	Te voet in de ruimere omgeving van de school.	Te voet in Turnhout, met eventuele voorbereiding op de kaart en nabespreking.	Haalbare afstanden te voet of met de fiets, met voorbereiding op de kaart en nabespreking.
Openbaar vervoer	Openbaar vervoer	Openbaar vervoer	Openbaar vervoer
Schoolbus	Schoolbus	Schoolbus	Schoolbus

Fietsvaardigheden oefenen

We vinden het belangrijk dat kinderen kansen krijgen om hun fietsvaardigheden te oefenen. Hiervoor creëren we regelmatig mogelijkheden. Jaarlijks organiseren we een rol – en glijweek samen met de kinderen van de kinderraad. Hier worden alle vervoersmiddelen met hun beveiliging in de spotlight gezet.

Kleuters	Eerste en tweede leerjaar	Derde en vierde leerjaar	Vijfde en zesde leerjaar
Driewielers en fietsen tijdens alle speeltijden (als het weer het toelaat). Er zijn afspraken over waar de kleuters veilig kunnen fietsen.	Fietsdagen om aan de hand van een parcours vaardigheden te oefenen. (materiaalkist hindernissen via Stad Turnhout)	Fietsdagen om aan de hand van een parcours vaardigheden te oefenen. Veloproject in samenwerking met stad Turnhout.	Fietsprojecten (fietswijzer) en fietsexamen in samenwerking met stad Turnhout. Regelmatig met de fiets op uitstap.
Met de fiets rijden op school en zich hierbij veilig aankleden : helm, fluovest.			
Fietsparcours op de speelplaats.	Rol- en glijweek	Rol- en glijweek	Rol- en glijweek

Verkeersregels en –borden kennen en toepassen

Door de vele uitstappen en de afspraken rond vervoer bij deze uitstappen, komen de kinderen regelmatig in het verkeer in schoolverband. Deze momenten grijpen we aan om de verkeersregels en –borden te bekijken en uit te leggen. Ook kunnen kinderen oefenen op het toepassen van dit alles.

Kleuters	Eerste en tweede leerjaar	Derde en vierde leerjaar	Vijfde en zesde leerjaar
Leren oversteken zebrapad aan de schoolpoort. Rondom de school het verkeer verkennen : veilig op de stoep wandelen, belang van zichtbaarheid in het verkeer, ...	Verkeerssituaties in de onmiddellijke omgeving van de school : correct leren oversteken en veilig leren bewegen in het verkeer, wandelen naar de stad voor bib of Warande. Verkeersspel in verband met regels en borden, acties rond verkeer, verkeer en actualiteit.	Verkeerssituaties in Turnhout, te voet en met de fiets.	Verkeerssituaties in en rond Turnhout, te voet en met de fiets. Onthoudfiche verkeersregels en verkeersborden. Dode hoek en busevacuatie

Nadenken over verkeer en mobiliteit

Door onze freinetwerking starten we dagelijks met een praatronde. Hierin komt heel wat actualiteit naar boven. Hierdoor worden er in alle klassen regelmatig gesprekken gevoerd over verkeersveiligheid (ongelukken, files, ...), milieubewustzijn en verkeer, belevingen van kinderen in het verkeer, ... We behaalden ook al meerdere keren het 10 op 10 label en nemen deel aan verkeersacties. De werkgroep verkeer speelt hierin een trekkersrol.

Onderzoekjes

Door onze manier van werken kiezen de kinderen regelmatig voor onderwerpen die verbonden kunnen worden aan verkeer en mobiliteit. De leerkrachten hebben als taak deze link uit te werken, zodat verkeersopvoeding regelmatig in de door de kinderen gekozen onderzoekjes aan bod komt.

Veiligheid

Veiligheid dragen we hoog in ons vaandel. Daarom hechten we veel belang aan afspraken rond veiligheid .

- Zichtbaarheid in het verkeer :
  - Van na de herfstvakantie tot als het uur terug verzet wordt, worden de kinderen gestimuleerd om een fluovestje aan te doen. Dit gaat meestal gepaard met enkele actieweken.

- De kinderen krijgen les over zichtbaarheid en dode hoek in samenwerking met de preventiedienst.
- Als in schoolverband een fietstocht wordt gehouden, draagt iedereen een fluovest. Er zijn altijd fluovestjes op school zodat de kinderen hier gebruik van kunnen maken als ze er geen bij zich hebben.
- Veiligheidsmaatregelen
  - Als in schoolverband een fietstocht wordt gehouden, worden de kinderen verplicht om een fietshelm te dragen.
  - Bij een fietstocht zijn er tekens afgesproken zodat de tocht veilig kan verlopen. Bijvoorbeeld de persoon die eerst rijdt, steekt de hand in de lucht. Dit wil zeggen : stoppen! Iedereen die er achter rijdt, steekt ook de hand in de lucht, zodat de hele groep weet dat er gestopt wordt. Dit geldt ook voor links (linkerhand uitsteken) en rechts (rechterhand uitsteken) afdraaien.
  - Bij de rol- en glijweek worden er afspraken gemaakt rond beschermingskledij (pols-, elleboog- en kniebescherming).
  - Er worden afspraken gemaakt voor de kleuterfietsen.
  - Alle leerkrachten hebben de cursus gemachtigd opzichter gevolgd bij de politie, zodat we de kinderen aan de schoolpoort veilig kunnen laten oversteken.
  - Iedereen is extra waakzaam of de poort goed vergrendeld is. De ouders worden hier ook op aangesproken via een bordje aan de poort.

1.8. Milieuzorg op school

We behaalden al 3 keer op rij het MOS-logo. Hierdoor hebben we al heel wat afspraken gemaakt rond milieuzorg. De ouderwerkgroep 'natuur en speelplaats' is een enthousiaste ploeg die mee zorgt voor de natuur op ons domein.

Zorgen voor de natuur

- Afspraken i.v.m. brooddozen, drinkbussen en kleine doosjes voor groenten en fruit
- Aankoop van fair trade en milieuvriendelijke producten (koffie, thee, recyclagepapier, milieuvriendelijk afwasmiddel en handzeep, ...)
- Afval sorteren, zowel op klas- als op schoolniveau
- Afval op het schooldomein en in de schoolomgeving oprapen

De natuur ontdekken

- Onderzoek in de natuur en boomgaard
- Buurtjutten bij de kleutergroepen
- Moestuun waar er voor alle klassen ruimte is om te zaaien/planten en te oogsten
- Werken met determineerkaarten
- Natuurateliers (bijvoorbeeld handcrème van kruiden maken, in de tuin werken, op natuurtocht langs het kanaal, ...)

2. DE CONCRETE UITWERKING VAN FREINETTECHNIKEN

Aangezien we dit schooljaar starten met het doorvoeren van vernieuwingen op vlak van de freinettechnieken bekijken we ze stap voor stap opnieuw en worden de wijzigingen daarna geïmplementeerd. Per techniek wordt eerst de theorie bekeken. Elke leerkracht probeert vervolgens een voorstelling te maken van hoe dit voor zijn of haar leeftijdsgroep concreet kan ingevuld worden. Er wordt eventueel hulp van de pedagogische begeleidingsdienst, van collega's van andere freinetscholen of van eigen collega's ingeroepen om de techniek in de klas gestalte te geven. Elke leerkracht evalueert zijn eigen werking constant en stuurt bij waar nodig. Het is een dynamische werking. Op een afgesproken moment wordt de techniek op het teamoverleg besproken. Op dat moment worden er voorstellen tot aanpassingen geformuleerd om de verticale samenhang te verzekeren. De nieuwe aanpak wordt verder toegepast in de groep. Nog steeds houdt de leerkracht ogen en oren goed open om zijn eigen werking te evalueren. Deze wordt nog eens geëvalueerd tijdens het teamoverleg om vervolgens opgenomen te worden in het schoolwerkplan. Onze school blijft in beweging...

(in de loop van het schooljaar kunnen onderstaande technieken/benamingen nog aangevuld en/of gewijzigd worden)

2.1.Vrije expressie

Célestin Freinet vond vrije expressie één van de fundamenteën van het leren, van de ontwikkeling van kinderen. Kinderen moeten zich vrij kunnen uiten op verschillende manieren. Zo kunnen zij de wereld rondom hen ontdekken, botsen zij op dingen die ze verder willen onderzoeken en komen ze vaak tot creatieve oplossingen.

Als we kinderen de kans willen geven om zich vrij te uiten, moeten ze daarvoor ook de mogelijkheden en vooral de tijd krijgen. Daarom hebben we in ons weekplan heel wat momenten voorzien waarop kinderen hier de kans toe hebben. Sommige momenten staan vast ingeroosterd, zoals bijvoorbeeld de praatronde, andere clusteren we in de zogenaamde 'vrije werktijd', niet te verwarren met 'vrije tijd'.

Tijdens de vrije werktijd kunnen kinderen aan hun activiteiten werken die ontstaan zijn tijdens de praatronde (onderzoekjes, doe-activiteiten), kunnen zij vrij tekenen of aan vrij beeldend werk doen, vrije teksten schrijven en illustreren, een dansje of toneelstukje in elkaar steken, ... Daarnaast is er tijdens de vrije werktijd ook steeds een aanbod van de leerkracht waarbij vaak mag- en moetactiviteiten hun plaats vinden (het zogenaamde hoekenwerk).

Natuurlijk zijn er afspraken tijdens de vrije werktijd. Deze worden per klas gemaakt. Er is regelmatig een afsluitronde waarop de vrije werktijd geëvalueerd wordt. Deze evaluatie bestaat enerzijds uit de organisatie op zich, maar anderzijds ook uit de individuele activiteiten van de kinderen. Zodat het een 'werktijd' blijft en niet overgaat in 'vrije tijd'.

- vrij tekenen/ vrij beeldend werk

Het woord zegt het al, de kinderen tekenen of maken beeldend werk op hun eigen manier : eigen onderwerp, eigen vorm, zelfgekozen materiaal, zelfgekozen techniek, ...

Het aanbod van vrij te gebruiken materialen en technieken is afhankelijk van de leeftijd van de kinderen en van wat de groep aankan. Want natuurlijk houdt het vrij gebruiken van materialen en technieken ook in dat ze het zelf moeten kunnen hanteren en vooral zelf moeten kunnen en willen opruimen.

- praatronde

De praatronde is een belangrijk moment in een freinetklas. Dit is de start van vele activiteiten. Tijdens de praatronde komen alle belevenissen, emoties, materialen, ... waar kinderen buiten het klaslokaal mee bezig zijn, binnen in de klas. Sommige kinderen willen het gewoon vertellen of laten zien, voor anderen is het een aanleiding om daar verder iets mee te doen. Door interactie tussen de kinderen ontstaan er regelmatig enorm interessante gesprekken. Als er activiteiten volgen uit gesprekken van de praatronde, worden die activiteiten tijdens de praatronde gepland. In elke klas is een kring voorzien waar de kinderen plaatsnemen tijdens de praatronde. Het is belangrijk dat ze elkaar kunnen aankijken tijdens het gesprek. Dit is een voorwaarde om tot goede communicatie te komen. Het geeft een gevoel van samenhang.

- eigen plannetjestijd

(afgelopen schooljaar uitgetest, invulling en samenhang wordt dit schooljaar uitgewerkt)

- vrije tekst

Zoals de praatronde een belangrijke techniek is tot mondelinge vrije expressie, is de vrije tekst een belangrijke techniek tot schriftelijke vrije expressie.

De kinderen leren vanaf jonge leeftijd dat schrijven, tekenen, ... een betekenis aan iets kan geven en dit ook vasthoudt, dat je met schrijven en tekenen ervaringen kan delen, uiting kan geven aan emoties, je fantasie kan laten werken, ...

In onze Freinetschool wordt er al heel wat met vrije teksten gewerkt, maar het is nog niet altijd het startpunt van het taalonderwijs. *(wordt dit schooljaar verder uitgewerkt)*

- vorming van muziek en geluid

Met muziekinstrumenten experimenteren en zelf liedjes maken. Multimediegebruik hierbij is met de technologische vernieuwing ook aan de orde om hier invulling aan te geven. Tijdens een forum zorgen de kinderen zelf ook voor muziek en geluid dat bij hun voorstelling past. Het vierde leerjaar zorgt elke laatste vrijdag van de maand voor schoolradio tijdens de middagpauze. We doen een DJ-atelier, de kinderen die daaraan deelnemen mogen optreden op het regenboogfestival, de afsluiter van het schooljaar.

- lichaamsexpressie

Vooraf tijdens de voorbereidingsfase van het forum, komt dit veelvuldig aan bod. Ook wordt er wel eens een atelier aan gewijd. Er zijn ook steeds kinderen die 'een dansje' in elkaar steken en dit tijdens de praatronde aan de anderen laten zien of aanleren aan anderen.

- drama-expressie

Ook dit komt veelvuldig aan bod tijdens de voorbereidingsfase van het forum. Daarnaast gebruiken kinderen dit medium ook tijdens de voorstelling van hun onderzoekjes of oefenen ze 'een toneeltje' in en tonen ze dit tijdens de praatronde aan de hele groep.

- handwerk en techniek

Er zijn heel wat materialen hiervoor ter beschikking van de kinderen tijdens de vrije werktijd. Regelmatig biedt de leerkracht een extra activiteit aan tijdens de vrije werktijd, zodat kinderen ook technieken bijleren, waar ze dan later mee kunnen experimenteren. Tijdens onderzoekjes komt ook vaak techniek boven. Materialen bij elkaar zoeken, experimenteren en conclusies trekken, het hoort er allemaal bij.

- audiovisuele creaties

Dit komt al wel eens geleid aan bod, maar heel weinig als vrije expressie. Met de huidige multimedia die voor handen is, merken we wel dat onze leerlingen hier al sneller naar grijpen.

- wiskunde en informatica

Het wiskundig onderzoek is niet te verwarren met 'natuurlijk rekenen'. Tijdens wiskundig onderzoek gaan kinderen vrij zoeken naar wiskundige zaken. Getallenlabo's zijn hiervan een goed voorbeeld. (Wat is 18? Hoeveel? Wat kunnen we ermee doen? Zijn er in de natuur dingen die hieruit bestaan? Kunnen we het in gelijke groepjes verdelen? Allemaal richtvragen, maar het belangrijkste is dat kinderen hiermee vrij experimenteren en zo het getal 18 ontdekken en vastzetten). In onze school zijn er een aantal klassen die aan wiskundig onderzoek doen, maar het echte vrij wiskundig onderzoek, dat gestructureerd in de weekplanning zit, komt niet aan bod.

2.2. Communicatietechnieken

Communicatie, echte communicatie, is een belangrijke peiler van het freinetonderwijs. Communicatie is tweerichtingsverkeer, tussen gelijkwaardige partners, met het oog op leren van elkaar.

- correspondentie (tussen verschillende klassen op school – schooloverstijgend)

In de beginjaren van Freinet correspondeerde hij dagelijks met een heleboel klassen van andere scholen. De correspondentie nam een heel belangrijk deel van de schooldag in

beslag. Zo leerden de kinderen waarmee hun leeftijdsgenoten in andere streken mee bezig waren, hoe het er daar uitzag, wat de streekspecialiteiten waren, ... kortom de wereld ging op deze manier open voor deze kinderen, die waarschijnlijk nog nooit buiten hun eigen streek geweest waren.

Momenteel is de noodzaak om te corresponderen natuurlijk niet zo groot als in de tijd van Freinet. Kinderen reizen de wereld rond, zien op TV wat de wereld biedt, kijken in boeken, op internet, ... kortom het zijn al kleine wereldburgers. In onze school corresponderen enkele klassen met andere freinetscholen binnen België. De derde kleuterklas heeft een correspondentieklas in Afrika.

- uitwisselingstrips (reizen)

Naast het corresponderen, wilden de kinderen in de tijd van Freinet ook wel eens met eigen ogen de omgeving van hun correspondentieklas zien, echt contact hebben met hun correspondentievrienden, ... Daarom organiseerde men af en toe uitwisselingstrips. Binnen onze school is dit nog niet geïmplementeerd.

- schoolkrant/klaskrant/onderzoeksboek

Freinet maakte samen met zijn kinderen dagelijks klaskranten om op te sturen naar zijn correspondentieklassen, hierin werden vooral de teksten van de kinderen opgenomen. Wij maken onderzoeksboeken en klaskranten. Bij belangrijk schoolnieuws verschijnt occasioneel de schoolkrant.

- compositie- en reproductietechnieken (drukkers)

We hebben een drukkpers op school. Daarnaast gebruiken we vele andere manieren om te drukken (stempels, drukken met verschillende materialen, sjablonen, ...), dit eerder op illustratieniveau dan met het oog op reproduceren.

Door samen met de kinderen elk blad voor het onderzoeksboek te maken, leren kinderen oog hebben voor de lay-out van een blad. Ze merken vanzelf dat als ze hun illustraties te dicht bij de kant plakken, de kopieermachine dit niet afdruckt. Dat lichte kleuren onvoldoende duidelijk kopiëren. Telkens er een boek af is, wordt die bekeken en geëvalueerd. Zo wordt de afdruckkwaliteit van het boek telkens verbeterd en wordt het rijtje aandachtspunten voor het volgende boek langer.

- radiotechnieken

Freinet was een man van technische snufjes. Zo maakte hij radioprogramma's met zijn kinderen. Het vierde leerjaar zorgt elke laatste vrijdag van de maand voor schoolradio tijdens de middagpauze. We doen een DJ-atelier, de kinderen die daaraan deelnemen mogen optreden op het regenboogfestival, de afsluiter van het schooljaar.

- presentatietechnieken

Enkele keren per schooljaar is er een forum op school. Alle groepen tonen dan op het podium waarmee ze in de klas bezig zijn. Dit kan op allerlei manieren gebracht worden :

toneel, dans, muziek, liedjes, levende tentoonstelling, quiz, modeshow, vrije tekst, reclameboodschappen, ... Natuurlijk horen hierbij vaak verschillende attributen, verkleedpartijen en decors. In de voormiddag is er generale repetitie waarbij alle kinderen in de zaal zitten en alles van de andere groepen kunnen zien. In de namiddag zijn alle ouders, grootouders, vrienden, kennissen, ... uitgenodigd en voeren de kinderen hun stukje voor een overvolle zaal op. Het spreekt voor zich dat kinderen dan heel wat presentatietechnieken kunnen en moeten aanwenden (praten in de micro, naar het publiek kijken, duidelijk praten, durven optreden op een podium voor een volle zaal, ...).

Daarnaast stellen kinderen ook zeer regelmatig de resultaten van hun onderzoekjes voor in de klas en maken zij pagina's voor het onderzoeksboek.

Als kinderen een actie voeren of reclame voor iets willen maken, ontwerpen zij affiches.

Op het einde van hun schoolcarrière in De Regenboog, maken alle kinderen een 'meesterstuk'. Het resultaat hiervan tonen zij op hun eigen manier aan alle ouders, leerkrachten en kinderen op een speciaal hiervoor ingerichte avond.

2.3. Technieken voor milieu analyse

- aansporen tot vragen stellen

Het spreekt voor zich dat kinderen zich moeten blijven verwonderen, blijven vragen stellen over de wereld rondom hen. Tijdens praatrondes en tijdens het opzoekwerk voor onderzoekjes komt dit veel aan bod.

- klas- en groepsuitstappen

Door tijdens de praatronde de wereld rondom de school binnen te halen, wordt de nieuwsgierigheid bij de kinderen enorm geprikkeld. Maar het is ook regelmatig nodig om zelf buiten de klasmuren op onderzoek te gaan. Nu gebeurt het meestal naar aanleiding van een (klas)onderzoek en daarnaast zijn er al enkele kleuterklassen bezig met het integreren van buurtjuten.

- zelfstandige onderzoeken

Kinderen zijn van nature uit leergierig. Ze willen de wereld rondom hen begrijpen, zij gaan op onderzoek, ervaren hun omgeving met al hun zintuigen, willen weten hoe iets in elkaar zit. We willen dat kinderen vanuit deze intrinsieke motivatie blijven leren. Wij werken met zelfstandige onderzoekjes en klasonderzoeken. Meestal werken kleine groepjes aan een onderzoekje. Een onderwerp of vraag van de hele groep wordt uitgeroepen tot een klasonderzoek. In sommige groepen is er steeds als rode draad een klasonderzoek en lopen er ondertussen kleinere onderzoekjes. In andere groepen lopen er steeds zelfstandige onderzoekjes en is er af en toe een klasonderzoek.

- plant- en dierenhoek

De laatste jaren is er geïnvesteerd in onze moestuin en hebben de leerlingen ondertussen materialen om daarin te kunnen werken. Er zijn nog kansen om in de toekomst meer leergebieden te betrekken bij het moestuinwerk, bijvoorbeeld wiskundig onderzoek.

- wetenschappelijk onderzoek

Zie beschrijving zelfstandig onderzoek.

- actualiteit en kritische analyse van de pers

Tijdens de praatronde komt de actualiteit zeer regelmatig aan bod. In sommige groepen is er een wekelijkse actuaronde, in andere groepen is er een beurtrol voor actualiteit te brengen en bij andere groepen komt het gewoon aan bod.

- ervaringsbenadering van de economie (= winkelen)

In sommige freinetscholen werken ze met een klaskas. Dat doen wij nog niet.

(wordt verder uitgewerkt in schooljaar 2022-2023)

2.4. Individualisatietechnieken

Een groep bestaat uit een aantal individuen. Omdat we sterk uitgaan van intrinsieke motivatie, is het ook nodig dat elk kind zich individueel aangesproken voelt. Daarom zijn er enkele technieken opgesomd die toelaten dat kinderen individueel werken.

- geplande autocorrigerende hulpmiddelen

Tijdens vrije werktijd zijn er heel wat zelfcorrigerende materialen, waar de kinderen gebruik van kunnen maken.

- documentatie en klasement (zoekmachines)

Het spreekt voor zich dat door het vele opzoekwerk, de kinderen vertrouwt zijn met verschillende manieren om dit te doen : op basis van prenten zoeken, met een register zoeken, in Google een zoekterm ingeven, ... Vervolgens moeten ze bepalen of iets in aanmerking komt of niet. Dit is een heel leerproces. Daarna moeten ze nog in eigen woorden weergeven wat er bedoeld wordt. Door het werken met onderzoeksflappen vanaf de 2,5-jarige kleuters, proberen we dit op te bouwen.

2.5. Technieken voor organisatie van gemeenschapsleven

Een klas, een school bestaat uit een groep mensen. Als we samen school willen maken, ieder met zijn eigen verantwoordelijkheid, met zijn eigen interesses en talenten, vraagt dit heel wat organisatie en afspraken.

We vinden het heel belangrijk om zowel het groepsleven als ieder individueel kind te bekijken. Daarom zijn hiervoor ook een aantal technieken uitgewerkt :

- organisatie van de ateliers (kan hoekenwerk zijn)

Er zijn twee soorten : De schoolateliers en hoekenwerk tijdens vrije werktijd in de klas. We richten een viertal keer per schooljaar een schoolatelier in. We schakelen hiervoor ouders/grootouders/bekenden in om een atelier mee te begeleiden. Dit doen we door een oproep in de Alle Kleuren te plaatsen. Er gaat steeds een atelierwerking door bij de kleuters en één in de lagere school (vanaf na de krokusvakantie komen de kinderen van de derde kleuterklas meedoen in de lagere school in het kader van de integratie)

Ouders/grootouders/bekenden geven op welk atelier ze willen begeleiden, hoeveel kinderen ze hierbij zien zitten en waaraan hun lokaal moet voldoen. Ook de begeleiders voorzien een atelier. Een heleboel activiteiten zijn geschikt voor ateliers : meest voor de hand liggend zijn allerlei activiteiten rond muzische vorming, maar ook natuurateliers, ateliers rond mondiale vorming, sportateliers, kookateliers, voetmassage, kinderyoga, ... alles komt wel eens aan bod. Het hangt ook heel veel af van het aanbod van ouders. Alle leerlingen tekenen in op een atelier naar keuze.

Hoekenwerk tijdens de vrije werktijd bestaat vooral uit aanbod van de leerkracht. Dit kunnen nog uitvloeisels van onderzoeken zijn of items uit het leerplan die moeilijk vanzelf aan bod komen. Het kan ook inoefenmateriaal bevatten (b.v. tafelspelletjes, rekenoefeningen op de computer, vrije teksten schrijven, ...)

- planning

Als we kinderen graag mee hun leerproces in handen willen geven, moeten zij ook een zicht hebben op de planning. Daarom wordt er vanaf de jongste kleuters met een planningsbord gewerkt. Hierop komen de belangrijkste activiteiten.

De kinderen vanaf de lagere school hebben een agenda. We hebben deze zelf ontwikkeld omdat we naast een weekoverzicht, ook een maandoverzicht wilden maken zodat toetsen, uitstappen en zaken die op langere termijn gepland worden, duidelijk zichtbaar zijn. Ook de schoolactiviteiten zijn hierop aangeduid.

In de Alle Kleuren wordt er ook een onderdeel 'agenda' voorzien, zodat kinderen en ouders steeds goed op de hoogte zijn van de geplande activiteiten.

- individuele werkplannen

Vanaf de tweede graad hebben de kinderen voor wiskunde en Nederlands een individuele planning. Dit laat toe dat de leerkracht niet steeds moet aangeven wie wat moet doen, maar ze kunnen dit voor een stuk zelf bepalen. Als iets klaar is, kunnen ze kijken wat ze nog kunnen doen. Ze leren zo hun werk plannen, hun verantwoordelijkheid opnemen, hulp vragen als het echt nodig is en doorzetten.

- evalueren – brevetten

Het werken met brevetten komt nog niet voor op onze school. Evaluatie daarentegen neemt een belangrijke plaats in. We kijken zowel naar processen als naar bereikte doelen. Tijdens de klasraad en de kinderraad wordt het klas- en schoolleven meermaals onder de loep genomen. Tijdens de afsluitronde of dagevaluatie bekijken we hoe een dag geweest is : Wat heb je tijdens de dag gedaan? Tijdens de vrije werktijd? Wat vond je fijn vandaag? Wat vond je minder fijn?

Elk onderzoek verdient zowel een procesevaluatie (hoe is het gegaan?) als een productevaluatie (wat hebben we geleerd?). Wat bij al deze evaluaties zeer belangrijk is, is dat als er dingen op aan te merken zijn, we op zoek gaan naar oplossingen. Zo wordt het klas- en schoolleven constant verbeterd (= beter gemaakt) en blijft De Regenboog een dynamisch geheel!

- structuur van het gemeenschapsleven

Onze school als coöperatie : kinderen, ouders en leerkrachten maken samen school .
(zie samenwerkingsstructuren)

- klasraad

De klasraad is een vergadering waarop het wel en wee van de klasgroep besproken wordt. Zaken die voor de hele school van toepassing zijn, worden op het agenda van de kinderraad gezet. De andere dingen worden met de hele groep besproken : er worden nieuwe afspraken gemaakt, bestaande afspraken worden geëvalueerd, er worden complimenten gegeven, vragen gesteld en voorstellen gelanceerd. De klasraad is de motor van het klasleven. In de lagere school is dit eenmaal per week ingeroosterd in de weekplanning. Bij de kleuters en in het eerste leerjaar houden we klasraad als het nodig is. Tijdens de klasraad worden eventueel ook de klastaken verdeeld.

- kinderraad

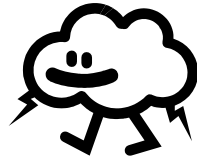
De kinderraad is een vergadering van kinderen en beleidsondersteuner die eens in de maand op een vast tijdstip (voor het hele schooljaar gepland op de activiteitenkalender) en steeds in dezelfde ruimte bij elkaar komt. Van elke groep zetelen 2 kinderen in de kinderraad, dit kan elke kinderraad een wisselende samenstelling zijn gedurende het ganse schooljaar. Niet alle kinderen in de klas moeten kandidaat zijn.

De agenda bestaat uit punten aangebracht door de verschillende groepen en door het team.
We werken met de volgende symbolen :

Een idee

Een probleem

Een vraag

Een compliment

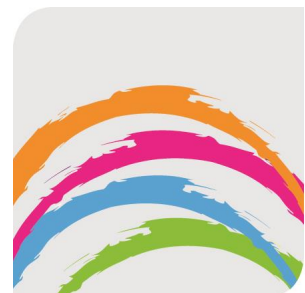
Elk duo van een groep heeft een kinderraadkaft waarin de punten van de groep zitten en waar telkens het verslag wordt bij gestoken. Dit verslag wordt zo snel mogelijk na de kinderraad besproken in de groepen. Eventuele opmerkingen worden bij het verslag geschreven om zo terug te bespreken in de volgende kinderraad. Als de kinderen de volgende keer naar de kinderraad komen, worden de nieuwe punten van de groep er bij gestoken.

3. DE EVALUATIE EN RAPPORTAGE

Om al onze kinderen zo optimaal mogelijk te begeleiden en ze maximale ontwikkelingskansen te bieden, is het noodzakelijk om de kinderen goed op te volgen vertrekkende van een brede beeldvorming. We vinden het belangrijk om regelmatig na te gaan wat onze kinderen kunnen en kennen. Hiernaast verdient het leerproces, de sociaal-emotionele ontwikkeling en de persoonlijkheidsontwikkeling van de kinderen de nodige opvolging. Even essentieel is de manier waarop we onze bevindingen kenbaar maken aan de kinderen en de ouders.

Dit hoofdstuk gaat dus voor het grootste gedeelte over de evaluatie en rapportage van kinderen.

Hiernaast is het zeer belangrijk dat we als school onze werking en onszelf regelmatig evalueren en bijsturen, zodat de kinderen de allerbeste kansen krijgen. De laatste delen van dit hoofdstuk gaan hierover.

1. OP LEERLINGNIVEAU

1.1. De beeldvorming

Wij hechten er veel belang aan om kinderen in hun totaliteit te bekijken. Hiervoor is een brede beeldvorming noodzakelijk. De resultaten van deze brede kijk blijken uit de opbouw van het rapport, de opmaak van het leerlingendossier, de besprekingen tijdens het leerlingenuverleg en de eventuele aanmelding van de leerlingen bij het CLB/ondersteuningsnetwerk.

In het begin van het schooljaar (eerste maand) leren wij onze kinderen beter kennen :

- via (informele) gesprekken met de ouders
- via leerlingendossiers met het hieraan gekoppelde overgangsgesprek (einde schooljaar)
- via CLB, informatie uit het leerlingendossier van een vorige school
- via klasgesprekken en individuele gesprekken
- via kennismakingsactiviteiten
- via spontane observaties tijdens spelmomenten en activiteiten
- via de informatieavond begin september
- via gesprekken met collega's en informatie van de zorgcoördinator
- via afname LVS begin schooljaar waar wij de beginsituatie van de nieuw ingeschreven kinderen peilen
- via rapportgegevens van het vorige schooljaar (uit onze eigen of uit een andere school)
- via toetsen en testen van het vorige schooljaar
- via integratiemomenten 3de kleuterklas – 1ste leerjaar
- via praatrondes
- via gesprekken met de leerlingen zelf
- via eventuele bespreking met het ondersteuningsnetwerk
- via bespreking met externen (logopedisten, kinesisten, ...)

In de loop van het schooljaar vullen wij dit beeld aan :

- via informele gesprekken met de ouders
- via ouderavonden
- via gesprekken op aanvraag van de ouders of van de school
- via spontane observatie gedurende de dagelijkse activiteiten
- via het begeleidingsdossier
- via formele en informele gesprekken met collega's
- via CLB
- via leerlingenuverleg
- via het LVS
- via regelmatige toetsafname
- via het dagelijks werk in schriften, werkbladen, werkstukken, ...
- via praatrondes
- via het rapport

1.2. De evaluatiemiddelen

Omdat we het leren en werken vanuit een intrinsieke motivatie hoog in ons vaandel dragen, worden er geen punten gezet op werkjes, werkbladen en toetsen. Leerkrachten beschrijven het resultaat met woorden. Op deze manier kunnen punten niet als competitie middel worden gebruikt. De omschrijving geeft duidelijk weer waar er zich eventueel een probleem bevindt en hoe dit opgelost of bijgestuurd kan worden.

Om de kinderen goed op te volgen hanteren we de volgende middelen:

Kleuteronderwijs

- de dagelijkse observatie
- de werkjes (bouwsels, creatieve werken, ...) en werkblaadjes
- de bespreking van deze activiteiten met de kleuter
- KVS
- takenbord
- planningsbord
- leerlingoverleg
- individuele observatiefiches in het leerlingendossier

Lager onderwijs

- de dagelijkse observaties
- de schriften en werkbladen
- de (zelfgemaakte) toetsen bij de bundels
- registratieformulieren van de resultaten van de toetsen
- bespreking met de kinderen tijdens het dagelijks werk kan leiden tot meer herhalingsoefeningen of uitbreidingsoefeningen.
- LVS :
  - o technisch lezen : AVI of DMT (alle klassen driemaal per schooljaar)
  - o spelling : Tijd voor taal of VCLB
  - o wiskunde : VCLBSpelling en wiskunde nemen we enkel op het einde van het schooljaar af in het tweede en vierde leerjaar. Op het einde van het zesde leerjaar worden de OVSG-toetsen afgenomen. Indien meerdere afnames aangewezen zijn voor een betere beeldvorming over een leerling, gebeuren die door de zorgcoördinator of directie.
- leerlingoverleg
- gerichte observatie ter voorbereiding van het rapport
- 4 rapporten per schooljaar
- individuele of klassikale planningsinstrumenten

Al deze middelen worden aangewend om de nodige differentiatie in te bouwen. We differentiëren in niveau, in tempo, in interesse, in werkvormen en in materialen.

1.3. De externe instanties

Om de evaluatie van de leerresultaten en de vorderingen van onze leerlingen te verfijnen doen wij beroep op volgende externe medewerkers :

Het CLB :

- IQ-test
- schoolrijpheid
- observaties
- verder onderzoek na signalering van een kind met ernstige leer- en gedragsproblemen
- ...

Het ondersteuningsnetwerk NOA :

- info zie eerder

Externe hulpverleners :

- bijkomende informatie
- afstemming op elkaar
- beeldvorming

1.4. De rapportage

Wij rapporteren de evaluatiegegevens aan de volgende collega, de ouders, maar ook aan het kind zelf op de volgende manier:

Aan de volgende collega :

Mondeling :   - dagelijkse gesprekken
                                     - vergaderingen

Schriftelijk :   - leerlingendossier
                                     - LVS
                                     - overgangsgesprekken

Aan de ouders :

Occasionele gesprekken :   - ouderavonden
                                     - gesprek op aanvraag
                                     - opendeurdagen in kleuter- en lager onderwijs
                                     - telefonische gesprekken

Schriftelijk :   - agenda
                                     - schriften en kopieerbladen
                                     - onderzoeksboeken
                                     - zelfgemaakte werkjes
                                     - verbeterde toetsen
                                     - het rapport

Aan de leerlingen :

Mondeling :
- individuele gesprekken
- directe feedback
- praatronde

Schriftelijk :
- verbeterde taken
- agenda
- verbeterde toetsen
- rapport

Aan de directie :

Mondeling :
- teamoverleg
- informele gesprekken
- tijdens het leerlingsoverleg

Schriftelijk :
- rapport
- toetsenkraft
- LVS
- de overgangsgesprekken

1.5. Het rapport

Vier maal per schooljaar krijgt elk kind van de lagere school een rapport. De rapporten bevatten geen punten, maar omschrijvingen (zie punt 1.2).

We proberen met de rapporten een zo breed mogelijk beeld van de kinderen te scheppen. Het rapport bevat een evaluatie van de leerstof, zowel kennis als vaardigheden, alsook van het werken in de klasgroep. We sluiten elk rapport af met een stukje evaluatie van het rapport. Alle betrokken partijen, dus zowel leerkracht, kinderen als ouders kunnen aangeven wat ze van het rapport vonden. Zo krijgt het kind direct en duidelijke feedback op zijn leven op school.

(de rapporten worden schooljaar 2022-2023 onder de loep genomen en verbeterd, bovenstaande tekst zal nog herwerkt worden)

2. OP LEERKRACHTENNIVEAU

2.1. Functiebeschrijvingen

Voor elk ambt in het basisonderwijs zijn er algemene functieomschrijvingen. Een functieomschrijving is een opsomming van alle gebieden waarin resultaten van het personeelslid verwacht worden. Elk resultaatgebied wordt geïllustreerd aan de hand van een aantal concrete taken of activiteiten. Hierbij worden drie soorten taken onderscheiden : basistaak, dit geldt voor elk personeelslid, basistaken in specifieke omstandigheden en uitbreidingstaken. Bij elke resultaatgebied worden een aantal vaardigheden/attitudes opgesomd, die het personeelslid kunnen helpen de taken van dit domein uit te voeren.

Functieomschrijvingen worden voor iedereen geïndividualiseerd. Al deze documenten zijn verzameld in het bureau van de directeur en digitaal binnen de HR-tool Rivierenland.

2.2. Functioneringsgesprekken

De directeur bezoekt regelmatig de klassen om de kwaliteit op te volgen. Van een klasbezoek wordt een verslag gemaakt aan de hand van DOKK-tool waarna dit ook besproken wordt met de leerkracht. Na de functieomschrijving en klasbezoeken volgt een functioneringsgesprek. Tijdens dit gesprek komen goede en sterke punten en goed ontwikkelde competenties aan bod en ook te verbeteren punten en competenties. Deze worden genoteerd in het functioneringsverslag. Dit verslag wordt afgerond met afspraken en acties. Deze afspraken en acties worden op het volgende functioneringsgesprek terug aangehaald ter evaluatie. Belangrijk bij een functioneringsgesprek is dat het op basis van gelijkwaardigheid gebeurt. Alle partijen hebben evenveel in te brengen, het is de bedoeling om het functioneren te verbeteren.

2.3. Evaluatiegesprekken

Minstens om de 4 jaar moet er een evaluatiegesprek met daarbij horend verslag gemaakt worden. Dit gesprek is een samenvatting van de afgelopen functioneringsgesprekken. Er wordt een evaluatie gemaakt over de vorderingen en de opvolging van de afspraken van het personeelslid. Deze evaluatie wordt gemaakt door de directeur.

(meer informatie is terug te vinden in het document personeelsbeleid)

3. OP SCHOOLNIVEAU

3.1. Inschrijvingsbeleid

Het is heel belangrijk dat ouders weten waar onze school voor staat. Daarom houden we steeds een uitgebreid kennismakingsgesprek, waarin de directeur uitleg geeft over de school en waarna de mensen een rondleiding krijgen. Natuurlijk kunnen zij met al hun vragen en opmerkingen terecht bij de directeur of de klasleerkrachten.

We geven de ouders van in het begin de duidelijke boodschap dat we van elke ouder verwachten dat ze met ons communiceren als er zich iets voordoet. Wij, als school, verbinden ons er toe om dit ook naar de ouders te doen. Als de ouders op de eerste infoavond van het schooljaar niet aanwezig zijn, worden zij door de klasleerkracht persoonlijk aangesproken om te horen of alles duidelijk is en of er problemen zijn.

Bij een schoolverandering wordt er uitgebreid gepraat over de reden van veranderen. Als we een probleem bij het kind vermoeden, gaan we over naar het volgende scenario :

- We vragen de ouders toestemming om door een CLB-medewerker het dossier op te vragen bij het vorige CLB (vanaf 2009 is hiervoor vanuit het CLB zelfs een uitgewerkte procedure)
- Rapporten, evaluaties en schriften van de vorige school worden opgevraagd om in te kijken.

- We vertellen de ouders duidelijk dat onze school een oplossing kan bieden als het een probleem is met welbevinden, negatief zelfbeeld, omgaan met druk, ... maar dat ons systeem zich niet perse leent voor allerlei soorten problematieken. Toch blijven ouders onze school vaak zien als oplossing voor hun kind.
- Er wordt een gesprek georganiseerd met de leerkracht waarbij het kind eventueel bij in de klas komt zodat we de draagkracht van de leerkracht en verwachtingen van ouders naast elkaar kunnen leggen. Op dit gesprek worden eventueel de eerste afspraken tot aanpak gemaakt.
- Als het tot een inschrijving komt, bespreken we na enkele weken de resultaten van de beginsituatie op onze school uitgebreid met de ouders, zodat zij geen valse verwachtingen hebben.

We passen dit scenario niet toe om kinderen bij voorbaat te veroordelen, maar wel om naar ouders toe een eerlijk beeld van onze school te geven en er op toe te zien dat de draagkracht van de leerkracht en van de school niet overstegen wordt. In het verleden merkten we ook vaak dat ouders niet steeds alles vertelden, zodat we tijdens de eerste weken dat het kind hier op school zat, allerlei dingen vaststelden waarvan we niets wisten. Een schoolverandering is voor een kind een hele stap, we proberen er zo voor te zorgen dat het een goede stap is, waarbij het zowel voor de kinderen als voor de ouders een positieve ervaring is.

Omdat we het belangrijk vinden dat ouders weten voor welke school ze kiezen, proberen we in eerste instantie de mensen aan te spreken in een taal die ze goed begrijpen. Als ze geen Frans of Engels praten, schakelen we een familielid (als we hier al zicht op hebben) of een tolk van de tolkdienst van de stad Turnhout in.

Aangezien we met onze school deel uitmaken van het LOP bestaan er voorrangregelingen voor broers en zussen, indicator- en niet indicatorleerlingen.

(meer info is terug te vinden in het document inschrijvingsbeleid)

3.2. Evaluatievergaderingen

Tijdens het teamoverleg worden regelmatig zelfevaluaties gehouden. Dit kan gaan over de organisatie van de school (bijvoorbeeld het carnavalsfeest), over beleidsmatige zaken (bijvoorbeeld evaluatie beleidsplan) of over freinettechnieken (bijvoorbeeld hoe loopt het vastleggen van de onderzoeken?). Dit is een zeer belangrijk moment, enerzijds omdat alle collega's terug op de hoogte zijn van de gang van zaken in andere klassen en anderzijds om steeds verdere stappen te zetten.

Op het einde van het schooljaar houden we een algemene evaluatievergadering. Hierop bespreken we sterke en zwakkere kanten van de schoolwerking op verschillende vlakken. We proberen hier afspraken rond te maken. Deze evaluatie gebruiken we om de krijtlijnen van het volgende schooljaar uit te tekenen inzake accenten en nascholing. Er is ook een kijkwijzer voor Freinetscholen ontwikkeld, die we kunnen gebruiken om de kwaliteit van onze Freinetschool te meten.

3.3. Outputbeleid

Een kind komt een school binnen, ofwel als kleuter van 2,5 à 3 jaar ofwel in de loop van zijn schoolloopbaan. Onze school geeft hen een aanbod van ontwikkelingsmogelijkheden (leerstof, sociale vaardigheden, ...), we gaan een proces aan met onze kinderen. Wat is hiervan het resultaat? Wat is de leerwinst? Het resultaat? Dit is output.

Door de resultaten te gaan verzamelen en deze te interpreteren, kunnen outputgegevens een leidraad zijn voor de kwaliteitsbewaking. Is er voldoende leerwinst? Is het proces dat we met de kinderen aangaan in orde? Voldoet dit?

Als we dan met deze vaststellingen nog verder iets doen, kunnen we de kwaliteit van onze school (nog) verhogen.

We verzamelen 4 soorten outputgegevens : schoolloopbaan, (leer)prestaties, outcomes en tevredenheid.

Schoolloopbaan

Wanneer komen kinderen binnen? Als kleuter of stromen zij gedurende hun schoolloopbaan in? Hoeveel kinderen hebben een schoolse vertraging (zijn blijven zitten)? Zijn er veel kinderen die geen Nederlands als moedertaal hebben en hoe zit het met hun schoolse vertraging? Kinderen met een schoolse vertraging, hebben zij deze vertraging in onze of in een andere school opgelopen? Aan de hand van schema's en gegevens geven we op al deze vragen een antwoord.

(Leer)prestaties

Wat zijn de leerprestaties van de kinderen? Resultaten van LVS, AVI-lezen, OVSG-toetsen, zelfontworpen kleutertoets midden derde kleuterklas, ... We proberen zoveel mogelijk in kaart te brengen door klas- en schooloverzichten van deze resultaten bij te houden.

Outcomes

Hoe gaat het met de kinderen die onze school na hun lagere schoolcarrière verlaten? Behalen zij een getuigschrift basisonderwijs of niet? (samenvatting op de BASO-fiche) En vooral hoe doen ze het in het secundair onderwijs?

Tevredenheid

Zijn ouders, kinderen, leerkrachten tevreden over onze school?

Hiervoor verwijzen we graag naar ons outputbeleid.

4. SAMENVATTING

Hieronder volgt een bondig overzicht met betrekking tot het evalueren in onze school.

OVSG-toetsen (eind 6de leerjaar)

- OVSG-toetsen worden gebruikt om het rendement van ons onderwijs te meten en niet om individuele leerlingen te evalueren.
- Jaarlijks, in september, analyseren we de resultaten met het ganse team en starten we zo nodig een verbetertraject.
- Bij twijfel/discussie over een kind kan de prestatie op de OVSG-toetsen als bijkomende reden bij een beslissing over het kind ingeroepen worden.
- Een uittreksel van de individuele resultaten wordt aan de ouders meegegeven en wordt mondeling toegelicht op de ouderavond.

LVS (leerlingvolgsysteemtoetsen)

- Het LVS wordt veeleer gebruikt om het rendement van ons onderwijs te meten en minder om leerproblemen te signaleren of om leervorderingen van het individuele kind op te volgen.
- We nemen het LVS af op het einde van de eerste en tweede graad (E2 en E4). De titularis neemt de toets af in de laatste week van mei. De titularis verbetert de toets. De zorgcoördinator verwerkt de resultaten.
- Jaarlijks, in september, analyseren we met het ganse team de resultaten per graad en starten we zo nodig een verbetertraject.
- We maken een uitzondering voor technisch lezen. De AVI-kaarten en de DMT zijn de enige informatiebron die we hebben om een inschatting te maken van de technische leesvaardigheid van kinderen.
- De AVI-kaarten en de DMT worden gebruikt om na te gaan waar kinderen staan in hun leerproces en welke hulp en ondersteuning ze daarbij nodig hebben.

Methodegebonden toetsen

- De methodegebonden toetsen worden veeleer gebruikt om na te gaan waar kinderen staan in hun leerproces en welke hulp en ondersteuning ze daarbij nodig hebben.
- Een reeks van methodegebonden toetsen wordt gebruikt om een eventuele beslissing over een kind te staven.
- De toetsen zijn conform de leerplannen. De leraren passen de toetsen zo nodig aan.

Eigen toetsen van leerkrachten

- De eigen toetsen worden veeleer gebruikt om na te gaan waar kinderen staan in hun leerproces en welke hulp en ondersteuning ze daarbij nodig hebben.
- Een reeks van eigen toetsen wordt gebruikt om een eventuele beslissing over een kind te staven.
- De toetsen zijn conform de leerplannen.

Attestering

- De klassenraad voert enkel een grondige bespreking (deliberatie) van die leerlingen waar twijfel is over het al dan niet behalen van het getuigschrift en stelt een gemotiveerd dossier op. Bij de deliberatie hanteert de klassenraad het volgende oriënteringsprincipe:
  - De uiteindelijke deliberatievraag die de klassenraad zich moet stellen is of de leerling realistische slaagkansen heeft in het eerste leerjaar A van het secundair onderwijs. De klassenraad oordeelt daarbij of de leerplandoelen in voldoende mate zijn bereikt. Het spreekt voor zich dat niet elke doelstelling in de dezelfde mate zal verworven zijn.
  - Indien na grondige beraadslaging de twijfel blijft bestaan, gunnen we het kind het voordeel van de twijfel.
- Om op een deskundige wijze te kunnen beslissen over een kind zijn volgende vragen richtinggevend voor de klassenraad:
  - Beschikken we over voldoende gegevens om een gefundeerde uitspraak te doen?
  - Zijn de verzamelde gegevens voldoende ruim om een zicht te hebben op de totale ontwikkeling?
  - Zijn de verzamelde gegevens relevant? Is de evaluatie m.a.w. representatief voor het leerplan? Differentiële doelen uit de leerplannen mogen bijvoorbeeld geen rol spelen bij de beslissing over het al dan niet behalen van getuigschriften.
  - Zijn er externe omstandigheden die een tijdelijk negatieve invloed hadden op de resultaten (zoals bijvoorbeeld verandering in de thuissituatie, langdurige ziekte, ...).
- Het al dan niet uitreiken van het getuigschrift mag niet uitsluitend gebaseerd zijn op eindtoetsen. Vorm, tijdstip, stress, enzovoort kunnen de resultaten beïnvloeden. Eindtoetsen moeten beschouwd worden als één informatiebron naast vele andere.
- Het al dan niet uitreiken van een getuigschrift mag niet het resultaat zijn van een louter wiskundige optelsom van 'de resultaten' van de leergebieden van de twee laatste schooljaren. De klassenraad dient rekening te houden met het proces dat tot de resultaten heeft geleid, met de totale persoonsontwikkeling en met de mogelijkheden van het kind.
- Daarom vinden we het belangrijk dat niet enkel de klastitularissen van de twee laatste leerjaren en de directeur deel uitmaken van de klassenraad maar ook de zorgcoördinator

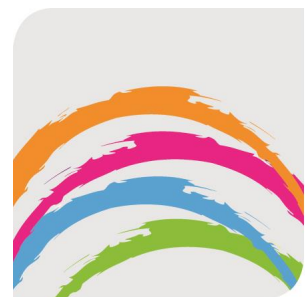
en eventuele andere betrokkenen die hebben ingestaan voor de leerbegeleiding, de socio-emotionele begeleiding en loopbaanbegeleiding van het kind.

- Het al dan niet uitreiken van het getuigschrift mag in principe voor de ouders en het kind geen verrassing zijn. Regelmatige feedback i.v.m. het bereiken van de leerdoelen en de algemene ontwikkeling zowel naar het kind als de ouders toe is een essentieel onderdeel van een goede evaluatiepraktijk.
- Het nemen van compenserende maatregelen mag geen invloed hebben op het al dan niet uitreiken van het getuigschrift. Bij dispenserende maatregelen kan dat eventueel wel. Dat hangt van de dispenserende maatregel(en) zelf: zijn ze van invloed op de realistische slaagkansen in het eerste leerjaar A van het secundair onderwijs? Bij een beslissing over het al dan niet toekennen voor een leerling voor wie STICORDI-maatregelen van kracht waren gelden dus ook de (boven beschreven) oriënteringsprincipes.

4. DE ORGANISATIE VAN DE BEGELEIDING

Het pedagogisch concept van onze freinetschool houdt rekening met de mogelijkheden en interesses van elk individueel kind en staat er garant voor dat elk kind zich ten volle kan ontplooiën. Door een aantal freinettechnieken wordt de diversiteit van de kinderen positief aangewend om hun welbevinden en zelfvertrouwen hoog te houden. Ze maken het ook mogelijk dat kinderen op hun eigen niveau en/of tempo kunnen werken. Denk maar aan praatrondes, onderzoekjes, vrije werktijd, werken met planningsinstrumenten, ... Hiernaast bouwen we op De Regenboog een zorgbeleid uit dat zich op drie niveaus manifesteert : het schoolniveau, het leerkrachtenniveau en het leerlingenniveau. Bij dit laatste sluit ook het ouderluik (op zorggebied) aan. Alle leerkrachten, de directie en de zorgcoördinator werken actief samen om het zorgbeleid inhoud en gestalte te geven.

In dit hoofdstuk gaan we verder in op de algemene visie op het zorgbeleid, zorg op schoolniveau, zorg op leerkrachtenniveau en zorg op leerlingenniveau, met hierbij de betrokkenheid van de ouders.

1. VISIE OP ZORG

Alle kinderen zijn evenwaardig. Zij hebben stuk voor stuk recht op de beste ontplooiingskansen, maar niet iedereen heeft dezelfde mogelijkheden (intelligentie, thuissituatie, lichamelijke beperkingen, sociaal-emotionele problemen, ...). Het is onze taak als school om voor elk kind zorg te dragen zodat elk kind zich optimaal kan ontwikkelen en vooral kan zijn wie hij is, vol vertrouwen in zichzelf!

Een krachtige leeromgeving, een aangepaste begeleidingshouding (empathie, geduld, betrokkenheid, ...) en een gedifferentieerd leeraanbod zijn enkele fundamentele bouwstenen van ons zorgbeleid.

Zorg is een zaak van alle schoolparticipanten. De kinderen, de ouders, de begeleiders, de directie, het CLB, externe hulpverleners, ... want iedereen draagt zijn steentje bij.

Overleg (formeel en informeel) en professionalisering van het team zijn essentieel voor het welslagen van de uitbouw van ons zorgbeleid.

2. ZORG OP SCHOOLNIVEAU

We vinden het belangrijk dat zorg structureel en planmatig gebeurt. Hiervoor zijn vele afspraken en overlegmomenten nodig.

We werken actief samen met het CLB Kempen. In het begin van het schooljaar wordt de afsprakennota geactualiseerd en geconcretiseerd en het voorbije schooljaar geëvalueerd.

De dossiers van de kinderen zijn gecentraliseerd op smartschool. De inhoud heeft een vaste structuur. Zo is het voor iedereen die toegang heeft tot deze dossiers makkelijk om de juiste informatie te vinden en deze correct te klasseren.

Het is ook belangrijk dat het leerkrachtenteam zich verder kan professionaliseren. Dit gebeurt door leren van elkaar, hospiteerbeurten, navormingen door verschillende centra, pedagogische studiedagen, uitwisselingen met collega's van andere scholen, ... Voor verdere informatie verwijzen we graag naar het nascholingsbeleidsplan.

3. ZORG OP LEERKRACHTENNIVEAU

Leerkrachten in de Regenboog werken in een hecht team samen. Dit maakt het mogelijk dat ze elkaar met raad en daad bijstaan, ook op zorggebied. Uitwisseling van ideeën, informatie, mogelijkheden tot aanpak van een bepaald kind, voorstellen tot oplossingen, materialen, ... Het gebeurt dagelijks.

De leerkrachten kennen alle kinderen van de school door klasoverschrijdende activiteiten, maar vooral omdat alle kinderen samen spelen op de speelplaats. Hierdoor voelen alle leerkrachten zich betrokken bij deze zorggesprekken.

Op het einde van het schooljaar licht de begeleider de begeleider van de volgende klasgroep in over de kinderen die overgaan.

De leerkrachten kunnen ook steeds terecht bij de directie en de zorgcoördinator met vragen en/of bedenkingen.

4. ZORG OP LEERLINGENNIVEAU

4.1. De vier stappen

De zorg voor de kinderen kunnen we opsplitsen in vier stappen.

Stap 1: Preventieve basiszorg

Aandacht voor het zelfvertrouwen en welbevinden van de kinderen

We geven veel bevestiging en zetten positieve dingen in de verf zodat het zelfvertrouwen van kinderen groeit. Dingen die ze gemaakt of gecreëerd hebben, worden getoond aan elkaar. Vrije teksten worden voorgelezen (door degenen die dit wensen) en opgehangen. Tijdens klasraden en kinderraden kunnen de kinderen pluimen geven aan elkaar, zodat het geven van complimenten gestimuleerd wordt. De talenten van de kinderen worden gebruikt in de klaspraktijk. Kinderen helpen elkaar door dat te doen waar zij zelf goed in zijn : computerexperten helpen degenen die het minder goed kunnen, snelle lezers lezen opdrachten voor aan kinderen die het moeilijk hebben met begrijpend lezen, kinderen die graag in de tuin werken worden compostmeester, wiskundeknobbels leggen iets uit aan degenen die het niet begrijpen, ... Elk kind kan wel iets goed en is wel ergens expert in. De huiselijke inrichting van de klaslokalen biedt een gezellige sfeer die bijdraagt tot het welbevinden. Door een gedifferentieerd aanbod van spel- en/of leermateriaal kunnen de kinderen naar eigen kunnen, interesse, tempo, ... werken, wat hun welbevinden en zelfvertrouwen zeker ten goede komt.

Individuele begeleiding door de klasleerkracht

Als iets minder vlot loopt, neemt de leerkracht de tijd om het nog eens uit te leggen, het met concreet materiaal nog eens over te doen of extra oefeningen te voorzien.

De begeleider kan overgaan tot het verminderen van oefenstof of het aanbieden van extra concreet materiaal zodat het kind meer op eigen tempo en/of op eigen niveau kan werken.

Stap 2 : Verhoogde zorg

Bespreking met en eventueel begeleiding door de zorgcoördinator

De zorgcoördinator wordt ingeschakeld als er al verschillende mogelijkheden van stap 1 geprobeerd zijn. De zorgcoördinator kan extra tips geven, materialen zoeken, komen observeren, ... of de kinderen begeleiden.

Stap 3 : Uitbreiding van de zorg

Zorgoverleg met eventuele invoeging van (STICORDI-) maatregelen

Kinderen waarvan een probleem niet opgelost geraakt of waar twijfel over is, worden besproken op het zorgoverleg. Op het zorgoverleg kunnen sticordi-maatregelen genomen

worden (STimulerende, COmpenserende, Remediërende en Dispenserende maatregelen). Deze worden in het leerlingenformulier vastgelegd.

Externe ondersteuning

Als uit het zorgoverleg blijkt dat het kind gebaat is met externe hulpverlening, wordt er bekeken welke stappen er gezet kunnen worden. Ook voor bijkomende onderzoeken wordt vaak gebruik gemaakt van externe diensten. Dit gebeurt steeds in overleg met het CLB.

Bij leerlingen met een handicap wordt eerst de graad en de aard van de handicap vastgesteld (bv. slechtziende of slechthorende, ...). Dit gebeurt aan de hand van medische bewijsstukken. Daarna volgt een bespreking met ouders, leerkracht, zorgcoördinator, directie en CLB. Indien mogelijk wordt het ondersteuningsnetwerk ingeschakeld en worden de nodige documenten in orde gebracht. Tijdens een MDSO volgen een opstart-, tussentijdse en een evaluevaluatie. Na evaluatie volgt een eventuele bijsturing.

Stap 4 : overstap naar een school op maat

Voor kinderen waarbij het ondersteuningsnetwerk te weinig mogelijkheden biedt of er een ander ernstig probleem is, kan er een doorverwijzing volgen naar het buitengewoon onderwijs. We proberen de ouders, samen met het CLB, grondig te informeren. Het CLB neemt de administratieve kant van de zaak voor zijn rekening.

Voor leerlingen die wegens een ernstige ziekte niet naar school kunnen komen, kunnen wij onderwijs aan huis inrichten.

4.2. De ouderbetrokkenheid

In al deze stappen staat de samenwerking en bespreking met de ouders centraal. Voor een goede verstandhouding met de ouders, is het belangrijk dat ook zij zich goed voelen op onze school. Zij kunnen dagelijks hun kind tot in de school en zelfs tot in de klas brengen. Dit laatste wordt afgebouwd als het niet meer nodig is. De begeleiders spreken de ouders regelmatig persoonlijk aan. Om de drempelvrees bij nieuwe ouders weg te nemen, proberen we hen te betrekken bij allerlei activiteiten zoals : infodagen, eetfestijn, forum, festiviteiten, uitstappen, leeshulp, atelierwerking, ouderteam, ... We proberen hen ook goed op de hoogte te houden van wat er leeft in de school. Wekelijks verschijnt de nieuwsbrief "Alle kleuren van De Regenboog". Hierin wordt een overzicht gegeven van wat er in elke klas gebeurt, maar ook welke activiteiten er in het verschiet liggen, welke hulp of materialen we kunnen gebruiken, ... De ouders krijgen 4 keer per schooljaar een rapport en er zijn verschillende oudercontacten voorzien.

In september is er een eerste infoavond. Hierbij krijgen de ouders alle nodige en nuttige informatie over de algemene werking van de school en de klas. (gebruikte methodes, de manier van evalueren, huiswerk en rapporten, differentiatie, onderzoeken, ...) Zo krijgen de ouders een beeld van wat hun kind te wachten staat, alsook de wijze van lesgeven. Belangrijk is ook de kennismaking met de leerkracht van hun kind.

Ook krijgen zij hier uitleg over de afspraken en de naleving van het schoolreglement en de administratieve zaken. Nieuwe ouders die niet op deze avond aanwezig zijn, worden later door de klasleerkracht aangesproken of opgebeld om te informeren of de werking van de school en van de klas duidelijk is, zodat er geen misverstanden ontstaan.

Wij verbinden ons ertoe om de ouders onmiddellijk in te lichten als er zich een bepaald probleem met hun kind voordoet. Zij worden betrokken in alle stappen die we zetten. Wij verwachten van de ouders dat als zij met iets zitten, het ons laten weten zodat we er over kunnen communiceren.

De ouders van kleuters die de overgang naar het eerste leerjaar maken, krijgen hierover een uitgebreide informatiefolder en nemen deel aan het infomoment.

Voor de ouders van kinderen uit het zesde leerjaar organiseren we een speciaal hiervoor ingericht oudercontact om de BASO-fiche te bespreken. De BASO-fiche is een fiche opgemaakt door de ouders, de leerkracht en de zorgcoördinator waarin belangrijke informatie over de schoolloopbaan en de eventuele leermoeilijkheden van het kind vermeld staan, zodat de secundaire school al een beetje op de hoogte is. De ouders kiezen zelf of ze deze BASO-fiche aan de secundaire school afgeven of niet. Op deze fiche staat ook genoteerd wat de studiekeuze van de ouders en het kind is en of de school hier achter kan staan. De school geeft ook steeds de data van opendeurdagen e.d. van de secundaire scholen door.

Ook proberen wij rekening te houden met gescheiden ouders. Zo geven we alle brieven, rapporten, ... indien gewenst dubbel mee. Ouders kunnen ook apart een overleg of een afspraak tijdens een ouderavond aanvragen. Wij proberen alle informatie zoveel mogelijk aan beide ouders door te geven.

(meer info is terug te vinden in het document visie op zorg en leerlingenbegeleiding)

5. NASCHOLINGSBELEID

Door middel van nascholing beoogt de school een kwaliteitsverbetering van het onderwijs door middel van goed opgeleide leerkrachten en het welbevinden van het personeel. Nascholing staat niet op zichzelf, maar vormt een onderdeel van een bredere beleidscyclus binnen onze school.

Nascholing(sbeleid) vloeit voort uit onze visie op het onderwijs en de leerlingen, het strategisch beleid en het onderwijskundig-, personeels- en financieel beleid. Nascholing is dan ook één van de instrumenten die we hanteren bij het realiseren van een kwaliteitsverbetering van het onderwijs in De Regenboog.

Onze school is immers meer dan een verzameling van individuele competenties. Om tot een efficiënte en ondersteunende schoolorganisatie te komen, is de samenwerking tussen de leden van ons schoolteam nodig. Voor het uitbouwen van deze efficiënte schoolteamwerking is een schoolgerichte nascholing nodig.

Verdere informatie kan je vinden in ons nascholingsbeleid en nascholingsplan.